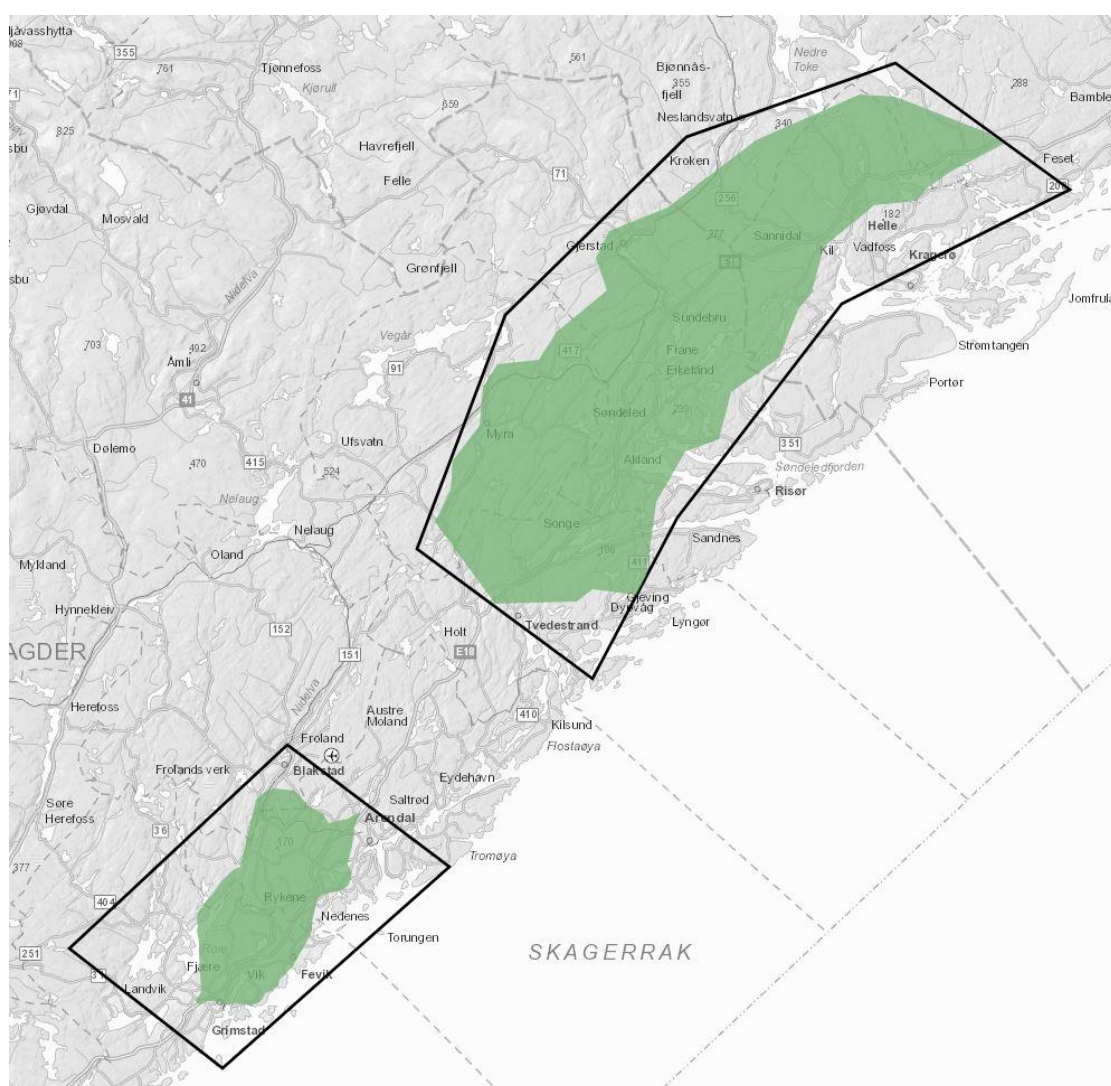

E18 Dørdal – Grimstad

UTTALELSER TIL VARSEL OM PLANOPPSTART SAMMENSTILLING OG KOMMENTARER DOK-C003

DOK-C003; 19.10.2018

INNHOOLD

1	INNLEDNING	4
2	OVERSIKT OVER UTTALELSER	4
2.1	MYNDIGHETER	4
2.2	ORGANISASJONER, NÆRINGSLIV, LAG OG FORENINGER	4
2.3	PRIVATPERSONER I BAMBLE	5
2.4	PRIVATPERSONER I KRAGERØ	5
2.4.1	<i>Sannidal</i>	5
2.4.2	<i>Tisjø, Farsjø, Våsjø vann, Kragerøvassdraget</i>	5
2.4.3	<i>Øvrige</i>	6
2.5	PRIVATPERSONER I GJERSTAD	6
2.6	PRIVATPERSONER I RISØR	6
2.7	PRIVATPERSONER I VEGÅRSHEI	6
2.8	PRIVATPERSONER I TVEDESTRAND	6
2.9	PRIVATPERSONER I ARENDAL	7
2.9.1	<i>Gjennestad</i>	7
2.9.2	<i>Rykene</i>	7
2.9.3	<i>Nedenes</i>	7
2.9.4	<i>Øvrige</i>	7
2.10	PRIVATPERSONER I GRIMSTAD	8
2.10.1	<i>Bringsvær</i>	8
2.10.2	<i>Fjære</i>	8
2.10.3	<i>Frivoll</i>	8
2.10.4	<i>Håbbestad</i>	8
2.10.5	<i>Øvrige</i>	8
2.11	PRIVATPERSONER I LILLESAND	9
3	SAMMENDRAG AV UTTALELSENE	9
3.1	MYNDIGHETER	9
3.2	ORGANISASJONER, NÆRINGSLIV, LAG OG FORENINGER	22
3.3	PRIVATPERSONER	41
3.3.1	<i>Generelt om uttalelsene fra private</i>	41
3.3.2	<i>Privatpersoner i Bamble</i>	41
3.3.3	<i>Privatpersoner i Kragerø</i>	42
3.3.4	<i>Privatpersoner i Gjerstad</i>	43
3.3.5	<i>Privatpersoner i Risør</i>	43
3.3.6	<i>Privatpersoner i Vegårshei</i>	43
3.3.7	<i>Privatpersoner i Tvedestrand</i>	43
3.3.8	<i>Privatpersoner i Arendal</i>	44
3.3.9	<i>Privatpersoner i Grimstad</i>	44
3.3.10	<i>Privatpersoner i Lillesand</i>	46
4	GJENNOMGÅENDE TEMA OG PROBLEMSTILLINGER	46
4.1	ALTERNATIVER OG LØSNINGER	46
4.2	UTREDNINGSOPPGAVER	46
4.3	VIDERE PLANPROSESS	47

1 INNLEDNING

Nye Veier har satt i gang arbeid med kommunedelplan for E18 Dørdal – Grimstad. Det er varslet oppstart med kunngjøring i lokal- og regionalaviser og med brev til berørte myndigheter, lag og foreninger. Aktuelt planområde for prosjektet omfatter i utgangspunktet kommunene Bamble, Kragerø, Gjerstad, Risør, Tvedestrand, Arendal og Grimstad. Disse kommunene har etablert et styre for planprosessen, og det er formelt dette styret som forestår planvarslingen.

Etter varslingen, som skjedde 15. mai 2018, har det vist seg at det kan være aktuelt å vurdere en veitrasé som også kan berøre Vegårdshei. Det vil bli foretatt varsling av planoppstart ved høring av forslaget til planprogram, jf. pbl § 4-1.

Innspill og uttalelser er mottatt pr post, e-post og – de fleste – gjennom en web-basert kartportal som også inneholder informasjon om prosjektet.

Denne rapporten omfatter en oversikt over avsendere, sammendrag av innholdet i og kommentarer til merknadene. Avsenderne er gruppert etter myndigheter, organisasjoner og næringsliv og privatpersoner i hver av de berørte kommunene.

Det er kommet inn mange og omfattende innspill fra privatpersoner, særlig via kartportalen. De er gruppert geografisk og oppsummert områdevis og ikke enkeltvis. Hvert av punktene representerer ikke nødvendigvis alle innspillene fra hele området. Alle merknadene vil imidlertid være tilgjengelige for planleggerne og relevante fagmiljøer i det videre arbeidet.

Uttalelsene i sin helhet er tilgjengelige som eget, uttrykt dokument.

2 OVERSIKT OVER UTTALELSER

2.1 Myndigheter

- Mattilsynet Region Sør og Vest, Avd. Agder, seksjon planter og næringsmidler, 15.6.2018
- Kragerø Kommune, 15.6.2018
- Fylkesmannen i Telemark, 15.5.2018
- Miljørettet helsevern i Grenland (Porsgrunn kommune), 5.6.2018
- Bamble kommune, 6.2.2018 og 19.6.2018
- Statens vegvesen, 18.6.2018
- Norges vassdrags- og energidirektorat, 15.5.2018
- Gjerstad kommune, 14.6.2018
- Kystverket, 15.6.2018
- Fylkesmannen i Aust- og Vest-Agder, 14.6.2018
- Aust-Agder fylkeskommune, 15.6.2018 og 18.6.2018
- Telemark fylkeskommune, 15.6.2018
- Bane Nor, 29.5.2018
- Den norske kirke, 12.6.2018
- Statnett, 15.5.2018
- Avinor, 14.6.2018
- Norsk Maritimt Museum, 13.6.2018
- Grimstad kommune, 19.6.2018

2.2 Organisasjoner, næringsliv, Lag og foreninger

- Angelstad vel, 28.5.2018, 12.6.2018
- Brokelandsheia sentrumsforening, 28.5.2018
- Havrefjell turlag, 30.5.2018 og 31.5.2018
- Kragerøvassdraget grunneierlag, 30.5.2018
- Dørdal velforening, 31.5.2018
- Skjerka fellesfløtning, 18.6.2018
- Tvedestrand industriforening, 6.6.2018

- Fjære ungdomsskole, 7.6.2018
- Aksjonsgruppa for vern av Åsbieskogen og Biejordene, 7.6.2018
- Kragerøvassdraget Grunneierlag, Vestmar sauavslag, Sannidal skogeierlag, Mo vel, Sannidal JKK, Storval Øst, Jaktlag, Sannidal Bondelag, 8.6.2018
- Dømmesmoens venner, 10.6.2018
- Nersten velforening, 10.6.2018
- Heidalen vel, 10.6.2018
- Bastafjell jaktlag, 11.6.2018
- Fjære skytterlag, 11.6.2018
- Fjære barneskole, 11.6.2018
- Naturvernforbundet i Agder, 11.6.2018
- Stilrent, 11.6.2018
- Naturvernforbundet i Arendal, 11.6.2018
- Holt og Vegårshei bondelag, 12.6.2018
- Bakkeveien skogsbilveilag, 12.6.2018
- Øyestad moped og MC klubb, 12.6.2018
- Akland vel, 12.6.2018
- Ressursgruppe E-18 Bamble-Tvedestrand, 12.6.2018
- Akland og Røysland jaktlag, 12.6.2018
- Gjennestad/Nersten jaktlag, 13.6.2018
- Fjære storvald, Fjære jaktlag, 13.6.2018
- Syvertsens gartneri AS, 13.6.2018
- Songe vel, 13.6.2018
- Kroken vel og Kroken jaktlag, 13.6.2018
- Aksjon rett E18, 13.6.2018
- Stedalen veilag, 14.6.2018
- Sannidal menighet, 14.6.2018
- Sannidal historielag, 14.6.2018
- Nedenes/Natvig og Tingstveit jaktlag, 14.6.2018
- Frivoll vel, 14.6.2018 og 17.6.2018
- Tvedestrand viltlag, 15.6.2018
- Rørholt vel, 15.6.2018
- Aust-Agder jernmalmgruber AS, 14.6.2018
- Forum for natur og friluftsliv Agder, 14.6.2018
- Dørdal gård ANS, 12.6.2018
- Grimstad vilttersøk, 14.6.2018
- AT Skog SA, 13.6.2018
- Håbestad jaktlag/grunneierne på Håbestad, 13.6.2018
- KW Sørensen eiendom, 13.6.2018
- Norges Bondelag, 11.6.2018
- Holt og Dybvig Skogeierlag, 14.6.2018
- Fossing Storsmolt AS, 19.6.2018
- Fjære vel, 15.6.2018
- Lundis AS, 14.6.2018

2.3 Privatpersoner i Bamble

- Hallgeir Kjeldal, 28.5.2018
- Niels Schweigaard, 31.5.2018

2.4 Privatpersoner i Kragerø

2.4.1 Sannidal

- Anne Mette Humlestad, 14.6.2018
- Dagfrid Bråtane, 14.6.2018
- Elin Moe, 13.6.2018
- Inge Roar Snøås, 13.6.2018
- Jostein Aarø, 14.6.2018
- Olav Bråtane, 15.6.2018
- Øivind Moen, 23.5.2018

2.4.2 Tisjø, Farsjø, Våsjø vann, Kragerøvassdraget

- Henrik Teigen, 3.6.2018 og 4.6.2018
- Kari A. Tisjø, 4., 13. og 14.6.2018
- Markus Pietschmann, 5.6.2018
- Michael Hopstock, 14. og 15.6.2018
- Morgan Sørensen, 31.5.2018

2.4.3 Øvrige

- Bjørnar Tonstøl, 13.6.2018
- Eirik Dobbedal, 28.5.2018, 9.6.2018, 10.6.2018, 13.6.2018, 14.6.2018
- Frode Isaksen, 13.6.2018 (2)
- Jens Sunde, 5.6.2018
- Joar Auråen, 2.6.2018
- Leif Grønstad, 30.5.2018
- Olaf Haugland, 22.5.2018
- Torbjørn Olsen, 30.5.2018
- Trond Farsjø, 30.5.2018
- Vidar Strat Eikland, 20.6.2018

2.5 Privatpersoner i Gjerstad

- Astrid Haukenes Bråten, 11.6.2018
- Nils Markset, 25.8.2018
- Odvar V. Eikeland, 5.6.2018 og 14.6.2018
- Rune Hagestrand, 12.6.2018
- Ånon Ausland, 12.6.2018

2.6 Privatpersoner i Risør

- Erik Lindland, 14.6.2018
- Gry Pedersen, 30.5.2018
- Gunhild Risdal Konnestad, Kristian Konnestad, 13.6.2018
- Harald Elvsåshagen, 13.6.2018 og 14.6.2018
- Ingeborg Olimstad Mørner, 13.6.2018
- Inger Sofie Øylandsdal, 12.6.2018 og 13.6.2018
- Kenneth Larsen, 11.6.2018
- Mona K. Stray Rambo, 24.5.2018
- Morten Akeland, 11.6.2018
- Sigrid Veronika Ludvigsen og Ronny Ludvigsen, 7.6.2018
- Siri Moland, 13.6.2018
- Ståle Waasjø Øylandsdal, 15.5.2018 og 31.5.2018
- Svein Rosland, 31.5.2018
- Ørjan G. Martinsen & Kjersti Grannes, 8.6.2018

2.7 Privatpersoner i Vegårshei

- Alf Eivind Myren, 12.6.2018
- Knut Aas, 14.6.2018

2.8 Privatpersoner i Tvedestrand

- Anders Lunde, 15.6.2018
- Anne Angelstad, 13.6.2018
- Arne Christian Wiig, 11.6.2018
- Arunas Cebatorius, 12.6.2018
- Aud, 6.6.2018
- Beate Fjermedal, 5.6.2018
- Bente Hanssen, 7.6.2018
- Bo Bergendal, 14.6.2018
- Eldar Nes Dalen, 2.6.2018
- Eva Kristin Bratbakken Dragseth, 6.6.2018
- Frank Menzel, 12.6.2018
- Gunnar Skjerkholtdalen, 7.6.2018
- Halvor André Røysland, 7.6.2018
- Halvor Skjerkholt, 1.6.2018 og 15.6.2018
- Ida Marie Skjerkholtdalen, 6.6.2018
- Jens Angelstad Noddeland, 13.6.2018
- John Langmyr, 13.6.2018
- June Norli, 13.6.2018
- Karen Angelstad Solheim, 1.6.2018
- Kent Ove Hanssen, 7.6.2018
- Kotryna Cebatoriute, 12.6.2018
- Kristine Andrea Skram, 12.6.2018
- Malla Swinburne, 11.6.2018
- Monika Kybartaitė, 12.6.2018
- Ole J. Devold, 5.6.2018
- Ole Jørgen Granerud, 9.6.2018 og 15.6.2018

- Raymond Bechen, 1.6.2018
- Simone og Ralf Wolff, 11.6.2018
- Steinunn Helga Snæland-Bergendal, 13.6.2018
- Thor Hartvig Lunde, 13.6.2018
- Torbjørg Olsbu, 13.6.2018
- Torbjørn Mottang, 11.6.2018
- Yngve Larsen, 6.6.2018

2.9 Privatpersoner i Arendal

2.9.1 Gjennestad

- Aase og Jørn Blandkjenn, 13.6.2018
- Liv Rakel Blandkjenn, 12.6.2018
- Maria Helen Blandkjenn, 14.6.2018
- Nils Runar Blandkjenn, 14.6.2018
- Ann Kristin Paulsen, 14.6.2018
- Are Frøge, 12.6.2018
- Are Gjennestad, 10.6.2018
- Arne Isaksen, 6.6.2018
- Aslak Gjennestad, 13.6.2018
- Aud O. Gjennestad, 13.6.2018
- Audun Gjennestad, 13.6.2018
- Bente Ulsted, 14.6.2018
- Bjørn Liene Gundersen, 4.6.2018
- Britt Ragnhild Berg, 15.6.2018
- Eyvind Nersten, 13.6.2018
- Frank Greger Gran, 14.6.2018
- Frank Normann, 15.6.2018
- Gunnar Nygaard, 10.6.2018 og 13.6.2018
- Hanne-Gerd Gjennestad Goggsbo, 6.6.2018 og 14.6.2018
- Heidrun Flognfeldt Andreassen, 5.6.2018 og 13.5.2018
- Ingeborg Lobben Gjennestad, 5.6.2018
- Ingeborg Lund, 5.6.2018
- Iselin Metveit, 13.6.2018
- Jan Inge Goggsbo, 13.6.2018
- Katrine Smith, 13.6.2018
- Kristian Lund, 10.6.2018
- Mary Anne Nersten, 14.6.2018
- Olav Ragnar Gjennestad, 13.6.2018
- Petter Lund, 13.6.2018
- Ruth Liene Gundersen og Torstein Holger Gundersen, 14.6.2018
- Sarah Assmy, 15.6.2018
- Sverre Rystad, 13.6.2018
- Torstein Holger Gundersen, 14.6.2018
- Åshild Lund Gran, 14.6.2018

2.9.2 Rykene

- Gudmund Guttormsen, 13.6.2018
- Anita Rislåa, 12.6.2018
- Hanne Marie Kvitstein, 13.6.2018
- Hans Olav Sorteberg, 11.6.2018
- Helene Micallef, 15.6.2018
- Merethe Svang Olsen, 14.6.2018
- Raymond, 6.6.2018
- Sidsel Gundersen, 15.6.2018
- Torfinn Kjølrsrud, 12.6.2018

2.9.3 Nedenes

- Hanni Jomås 14.6.2018 og 15.6.2018
- Knut André Henningsen, 14.6.2018
- Mirell Høyer-Berntsen, 10.6.2018
- Norman Ugland, 8.6.2018
- Eirik Tingstveit, 14.6.2018
- Helle Bråstein, 14.6.2018

2.9.4 Øvrige

- Astrid Bachke, 31.5.2018
- Ellen Marie Danielsen, 28.5.2018
- Even Karlsen, 14.6.2018
- Hans Løvdahl, 11.6.2018
- Johan Fredrick Høyer-Berntsen, 10.6.2018
- Kåre Thorsen, 14.6.2018
- Martin De Lange, 15.5.2018 og 29.5.2018
- Oddbjørn Skripeland, 30.5.2018
- Ole Bachke, 30.5.2018
- Ole Jørn Horntvedt, 12.6.2018

- Runar Holst Selde, 12.6.2018
- Rune, 14.6.2018
- Rune Jostein Sælen, 16.5.2018

- Tor Einar Heidal Olsen, 1.6.2018
- Torun Fløistad Rike, 14.6.2018

2.10 Privatpersoner i Grimstad

2.10.1 Bringsvær

- Anne Groth Byholt, 3.6.2018
- Hege Katrine Engenes og Kåre Ragnar Aaberg, 12.6.2018
- Jan Tore Solheim, 14.6.2018
- Jon Øivind Berntsen, 15.6.2018
- Kjell Ivar Åkervik, 15.5.2018 og 29.5.2018
- Lars Håkon Hegertun, 6.6.2018
- Rune Stø, 23.5.2018
- Tor Bringsverd, 13.6.2018

2.10.2 Fjære

- Ann Christin Helgesen Bjørke, 16.5.2018
- Arne Martin Øyslebø, 11.6.2018
- Erling Magne Sandkleiv, 6.6.2018
- Hilde Sundstøl, 6.6.2018
- Jens Rune Gjeruldsen, 31.6.2018
- Jon Kristian Fiære, 15.6.2018
- Kenneth Olsen, 19.5.2018
- Kristian Tønnesøl, 11.6.2018
- Kurt og Birte Helgesen, 27.5.2018
- Thorleif Berg, 12.6.2018

2.10.3 Frivoll

- Barbara Diel Riefenstahl, 24.5.2018
- Grete Belgen Jakobsen/Bernt Jakobsen, 15.6.2018
- Helge Syvertsen, 13.6.2018
- Jostein Jacobsen, 10.6.2018
- Mirjam Nytun, 11.6.2018
- Ronny Sandberg, 11.6.2018
- Steffen Syvertsen, 13.6.2018
- Vegard Stana, 15.5.2018
- Øyvind Takle, 18.5.2018

2.10.4 Håbbestad

- Bjørn Magne Sæther, 6.6.2018
- Steffen Salvesen, 6.6.2018

2.10.5 Øvrige

- Anne Elisabeth Løhaugen, 9.6.2018
- Anonym, 5.6.2018
- Bergsvein Normann, 4.6.2018
- Cornelia Scheyka, 7.6.2018
- Einar Knutson, 29.5.2018 og 14.6.2018
- Erling Lauvrak, 10.6.2018
- Ingrid Kaafarani, 15.6.2018
- Jens Gunstveit, 13.6.2018
- Johannes Worlitzsch, 16.5.2018
- Kristian og Gunhild Konnestad, 13.6.2018
- Kristoffer Henningsen, 13.6.2018
- Peder Haugseng, 1.6.2018
- Rune Mathisen, 31.5.2018
- Simon Norbom, 6.6.2018
- Stig Morterud, 6.6.2018
- Thomas Wilson, 30.5.2018
- Tor-Erik, 11.6.2018
- Torfinn Gjeruldsen, 15.5.2018
- Åshild Lobben Simonsen, 15.6.2018

2.11 Privatpersoner i Lillesand

- Jakob Friis, 13.6.2018

3 SAMMENDRAG AV UTTALELSENE

Uttalelsene er oppsummert gruppevis som vist i kap 2 og kommentert med utgangspunkt i foreliggende kunnskap om og status i prosjektet.

3.1 Myndigheter

Hovedpunkter fra uttalelsene:

- Hensyn til drikkevannskilder inkl. nedslagsfelt – fare for utslipp til vassdrag må utredes
- Tiltak for å hindre spredning av planteskadegjørere må innarbeides
- Kryssplassering må fastlegges
- Hensynet til jordvern må veie tungt – arealberegninger må vise evt. tap av dyrket mark
- Næringsutvikling er viktig for kommunene og må belyses i utredningsarbeidet
- Viltforvaltning – trekkruiter må kartlegges og det må tilrettelegges for gode viltpassasjer
- Det forventes at det utredes flere korridorer da konflikter med nasjonale interesser kan avdekkes i KU
- Manglende kunnskapsgrunnlag må suppleres
- Det må utarbeides eget klimagassregnskap
- Forhold knyttet til uønskede hendelser med skred og flom må utredes
- Massebalanse, massehåndtering og evt. inngrep i forurenset grunn må utredes
- Miljøutfordringer – støy og støv må utredes i henhold til gjeldende forskrifter
- Friluftsområder – konsekvenser ved inngrep og nærføring beskrives
- Beredskaps – omkjørings og avlastningsveier må inngå i utredningene
- Kollektivknutepunkt må utredes
- Konflikter med ferdsel i sjø må avklares
- Silingsprosess/metode må framgå av planprogrammet
- Medvirkningsprosess må beskrives i planprogrammet, spesielt forholdet til barn og unge
- Konflikter med kjente og ikke kjente kulturminner skal utredes – behov for kartlegging i denne eller neste planfase
- Krav til 130 km/time bør vurderes opp mot øvrige hensyn som natur, miljø og samfunn
- Restriksjonssoner rundt kirke og kirkegårder bes ivaretatt
- Konflikt med kulturminner på land og i vann må kartlegges
- Konflikter med kraftlinjer må håndteres

21-1. Mattilsynet Region Sør og Vest avd. Agder, seksjon planter og næringsmidler	Kommentar
<p>Hensynet til eksisterende og framtidige drikkevannskilder må ivaretas og ny E18 bør legges utenom nedbørsfelt for drikkevannskilder. Drikkevann skal beskyttes mot forurensning. Rore drikkevannskilde som i dag forsyner 60.0000 personer, nevnes spesielt</p> <p>Ved flytting av jordmasser fra arealer det drives eller har vært drevet jordbruksaktiviteter må hensynet til fare for spredning av planteskadegjørere hensyntas. Gjelder også flytting av anleggsmaskiner mellom disse arealene.</p>	<p>Drikkevannskilder vil bli unngått, så langt mulig.</p> <p>Tiltak for å forhindre spredning av planteskadegjørere innarbeides i plan for ytre miljø i reguleringsplanfasen.</p>

21-2. Kragerø kommune, Hovedutvalg for Plan, bygg og miljø	Kommentar
<p>Det bes om at følgende inngår i utredningsarbeidet:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kryssløsninger mellom ny E 18 og fylkesveiene 38 og 256. • Jordvern, herunder særskilt hensyn til kjerneområder for landbruk i Sannidalsområdet. • Viltforvaltning. • Friluftsliv og særskilte lokale naturvernshensyn. • Drikkevann/EUs vanndirektiv. • Kraftforsyning i Kragerøvassdraget. • Alle forhold knyttet til ny jernbanetrase for sammenkopling mellom Vestfoldbanen og Sørlandsbanen (Grenlandsbanen). • Samordning av interesser mot nabokommunene. • Effektive tiltak for å hindre skadelig utvasking og avrenning til vassdrag og innsjøer fra anleggsperioden 	<p>Lokalisering av kryss vil bli en del av arbeidet med å avgrense området for veitraséen gjennom planlegging og utredning. Planområdet er utvidet for å inkludere mulig ny vei fra Kragerøveien. Se planprogrammet, kap 5.1.</p> <p>Vurderes i naturressursutredningen.</p> <p>Vurderes i naturmiljøutredningen.</p> <p>Vurderes i utredningen for friluftsliv, by- og bygdeliv.</p> <p>Vurderes i naturmiljøutredningen.</p> <p>Vurderes i naturressursutredningen.</p> <p>Se planprogrammet, kap 2.3.</p> <p>Felles interesser i planområdet ivaretas gjennom det interkommunale samarbeidet. Vurderes i vannmiljøutredningen.</p> <p>Skadereduserende tiltak og renseløsninger beskrives. Se planprogrammet, kap 6.4.4.</p>

<ul style="list-style-type: none"> • Kragerø kommune ønsker at det skal legges vekt på næringsutvikling nær ny E18 	<p>Mulighet for framtidig næringsutvikling vil evt. inngå i kommuneplanens arealdel etter at båndlagt korridor er fastsatt i kommunedelplan. Se også prosjektets mål, kap 2.1 i planprogrammet.</p>
---	---

21-3. Fylkesmannen i Telemark	Kommentar
<p>Forventer at det utredes mer enn en korridor i tilfelle KU avdekker konflikt med nasjonale interesser som ikke er kjent per i dag.</p> <p>Generelt er eksisterende kunnskapsgrunnlag for naturmangfold i Kragerø mangelfullt og det bør gjennomføres naturtypekartlegging etter DN-Håndbok 13 i de aktuelle områdene. Det gjøres spesielt oppmerksom på Lindheim – Mannsmyr naturreservat ved fylkesgrensa.</p> <p>Evt. inngrep/tap av dyrka mark må framgå av utredningsarbeidet. Kulturlandskapsinteresser må hensyntas.</p> <p>Konsekvenser for sammenhengende skogsområder må vurderes opp mot drift og omlegging av driftsveier. Evt. avbøtende tiltak for å reduseres barrierevirkning for friluftsliv, skogsdrift og vilt må vurderes som en del av konsekvensutredningen.</p> <p>Klimagassutslipp bør utredes som eget tema. Problemstillinger som bør belyses er bedret framkommelighet sett opp mot potensielt økt trafikk, trafikkvekst i forhold til dagens situasjon. Videre bør klimagassutslipp i anleggsfasen utredes – kan det tilrettelegges for redusert transportbehov og bruk av materialer med lavt klimafotavtrykk.</p> <p>Fare for utslipp til vann i anleggs- og driftsfase må utredes. Særlige hensyn må tas i forhold til drikkevannskilder og sjørøretførende vassdrag.</p>	<p>Se kap 5 i planprogrammet.</p> <p>Det vil bli gjennomført naturtypekartlegging sommer og høst 2018.</p> <p>Det gjennomføres beregning av arealbeslag i dyrket mark på overordnet nivå som en del av konsekvensutredningen for naturressurser. Kulturlandskapet vurderes i landskapsutredningen.</p> <p>Barriereeffekt omtales i de respektive temautredningene for friluftsliv, by- og bygdeliv og naturmangfold. Tiltak detaljeres først på neste plannivå.</p> <p>Det utarbeides klimagassbudsjett i forbindelse med planarbeidet.</p> <p>Konsekvenser for drikkevannskilder og sjørøretførende vassdrag belyses i temautredningene for naturmiljø og naturressurser.</p>

<p>Tunneldrift må omsøkes jfr. forurensningslovens § 11. Rensetiltak vil påkrevs og Fylkesmannen må kontaktes i god tid før planlagt anleggsstart.</p> <p>Prinsipper for støyskjerming vurderes etter T-1442/2016. Det skal utarbeides en visualisering av forurensningsutsatte bygninger. Tiltak må konkretiseres på et senere nivå når veilinje er fastlagt. Støy må også vurderes mot naturområder, rekreasjonsområder og bolignære turområder.</p> <p>Massebalanse og -håndtering må avklares og kommenteres.</p> <p>Det må avklares om det evt. er områder med forurenset grunn som blir berørt av tiltaket. Oppfølging skal skje etter forurensningsforskriftens kapittel 2.</p> <p>Det pekes på krav til utarbeidelse av ROS-analyse og at denne skal være en premiss for planforslag med bestemmelser.</p> <p>Det må være fokus på klimarelaterte uønskede hendelser slik som skred og flom. Overvannshåndtering og håndtering av uregulerte vassdrag bør vektlegges spesielt.</p>	<p>Behovet for behandling etter forurensningsloven vurderes i tilknytning til reguleringsplanen.</p> <p>Retningslinjene legges til grunn for planarbeidet og det vil bli utarbeidet støysonekart. Analyse av luftkvalitet gjøres etter en forenklet metode for spredning ved bruk av trafikknogram. Se planprogrammet, kap. 6.3 og 6.4.2.</p> <p>Beskrives i planbeskrivelsen og vurderes i utredning om anleggsgjennomføring. Båndlagt korridor vil omfatte aktuelle massedeponier og -uttak. Avgrensning og istandsetting avklares i reguleringsplan. Se planprogrammet, kap. 6.7.9</p> <p>Områder med potensial for forurensning kartlegges og skadereduserende tiltak beskrives dersom disse berøres.</p> <p>ROS-analyse gjennomføres som en del av planarbeidet.</p> <p>Prinsipper for overvannshåndtering knyttet til inngrep/nærføring av uregulerte vassdrag beskrives som en del av planarbeidet.</p>
--	--

<p>21-4 Miljørettet helsevern i Grenland</p> <p>I den grad det er mulig må barrierevirkning mellom bebyggelse og natur- og friluftsområder begrenses.</p> <p>Det bør så langt det er mulig unngå å påføre befolkningen helseskadelig forurensning i form av støy, utslipp til luft, jord og vann.</p>	<p>Kommentar</p> <p>Barrierevirkning vil bli vurdert i utredningen for friluftsliv, by- og bygdsliv. Mulige skadereduserende tiltak beskrives og vurderes. Se planprogrammet, kap. 6.4.2.</p> <p>Risiko vurderes i ROS-analysen.</p>
--	---

<p>T-1442, retningslinje for støy i arealplanlegging og T-1520, retningslinje for behandling av luftkvalitet i arealplanleggingen må legges til grunn for planarbeidet. Det bør utarbeides støy- og støvsonekart for hele planstrekningen.</p> <p>Drikkevannskilder må kartlegges, både overflatevann og brønner. For å sikre disse mot forurensning bør man unngå å legge veilinjer i nærheten av disse.</p> <p>Vann som benyttes til bading, fiske og annen rekreasjon bør kartlegges og hensyntas i planarbeidet. Gode avbøtende tiltak bør planlegges og kan bidra til å redusere ulempene en ny E18 vil gi.</p>	<p>Retningslinjene legges til grunn for planarbeidet og det vil bli utarbeidet støysonekart. Analyse av luftkvalitet gjøres etter en forenklet metode for spredning ved bruk av trafikknomogram. Se planprogrammet, kap. 6.3 og 6.4.2.</p> <p>Hoveddrikkevannskilder vil bli kartlagt og det søkes i den grad det er mulig å unngå disse. Det skal gjennomføres en forurensningsberegning hvor drikkevannskilder kan bli berørt av tiltaket og vurderes opp mot krav i Drikkevannsforskriften. Kartlegging og utredning av lokale drikkevannskilder som private brønner vil inngå i neste plannivå. Se planprogrammet kap. 6.4.6</p> <p>Vann som benyttes i forbindelse med friluftaktiviteter vil bli kartlagt som en del av temarapport for friluftsliv, by- og bygdsliv. Tiltakets påvirkning og konsekvens for temaet vurderes. Skadereduserende tiltak vil beskrives og vurderes. Se planprogrammet kap. 6.4.2</p>
--	---

21-5 Bamble kommune, enhet for Næring, miljø og samfunnsutvikling	Kommentar
<p>Kommunen har i februar oversendt kunnskapsgrunnlag knyttet til bla a landbrukseiendommer, friluftsliv, vann og vassdrag, naturtyper, vilttrekk, kulturarv mv.</p> <p>Kommunen har et ønske om at følgende tema inngår i utredningen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ivaretagelse av viktige landskap og bosetting. • Sikre vannkvalitetene, især i det store vassdraget der Bakkevannet er sentral. • Forbedre og sikre en god tilførselsve inn til skogsbygda Rørholt og Gamle Kragerø veg • Vurdere g/s vei / fortau fra Langrønningen til Dørdal • Ivareta de retningslinjer og målsettinger som er nedfelt i 	<p>Tilsendt materiale vil inngå i kunnskapsgrunnlaget.</p> <p>Temaene og problemstillinger anses å være dekket opp; se kap 6 i planprogrammet.</p>

arealdelen herunder potensial for næringsvirksomhet.	
--	--

21-6 Statens vegvesen	Kommentar
<p>Påpeker at prosjektets framdrift synes ambisiøs. Anbefaler at det tas med flere korridorer i forslaget til planprogram.</p> <p>ROS-analysen må analysere behovet for beredskapsveier og trafikkavvikling for tunnel og vei i dagen. I den sammenheng også hvordan trafikken evt. skal avvikles på lokalveinettet.</p> <p>Kryss og plassering av dem bør fastsettes i planen for å gi forutsigbarhet i arealplanleggingen for de berørte kommuner.</p> <p>Ny korridor for E18 må ikke medføre økt trafikkbelastning på sideveinettet.</p> <p>Planen bør avklare behov, omfang og plassering av døgnhvile- og kontrollplasser for tungtransporten, samt rasteplasser. Kollektivknutepunkt knyttet til de nye kryssene må utredes.</p> <p>Der det i dag er omkjøringsmuligheter i parallelført veinett bør det vurderes om ny E18 kan bygges i eksisterende trasé.</p> <p>Det vil i anleggsfasen være utfordrende å finne gode omkjøringsveier på deler av strekningen. Planen bør derfor avklare utbyggingsrekkefølgen.</p>	<p>Tas til etterretning. Se også kap 5 i planprogrammet</p> <p>Inngår i ROS-analysen.</p> <p>Vurdering av ulike kryssplasseringer inngår i planarbeidet.</p> <p>Det vil bli gjennomført trafikkberegninger som viser belastning på ny E18 og tilstøtende veinett.</p> <p>Behov for, omfang og lokalisering av slike tiltak vil bli vurdert i samråd med SVV, i tråd med gjeldende planer, lov og regelverk.</p> <p>Inngår i alternativvurderingene.</p> <p>Mulighet for etappevis utbygging og løsninger for gjennomføring av anleggsfasen vil bli vurdert på et overordnet nivå i kommunedelplanfasen.</p>

21-7 Norges vassdrags- og energidirektorat	Kommentar
<p>Vurderinger av om korridoralternativene forutsetter tiltak som kan medføre skade eller ulempe for almene interesser i vassdrag må inkluderes. Herunder også vernegrunnlag for verna vassdrag. Dersom korridorer kan medføre skade eller ulempe for almene interesser i vassdraget, må alternative korridorer og konkrete tiltak</p>	<p>Vil bli vurdert ved videre søk etter veilinjer innenfor planområdet. Inngår i tema landskapsbilde, naturmangfold, naturmangfold/vannmiljø og kulturarv.</p>

<p>utredes og vurderes. (Eksempelvis bru i stedet for fylling).</p> <p>Vedtatt plan skal ikke øke faren for skred, erosjon eller flom for 3. part.</p> <p>Det vises for øvrig spesifikt til <i>veileder 2/2017 Nasjonale og vesentlige regionale interesser innen NVEs saksområder i arealplanlegging.</i></p>	<p>Dokumenteres i ROS-analysen</p> <p>Tas med i den videre planleggingen.</p>
--	---

21-8 Gjerstad kommune, Planutvalget	Kommentar
<ul style="list-style-type: none"> • Gjerstad kommune krever at Brokelandsheia i Gjerstad må legges inn som treffpunkt, (fix-punkt) i videre planleggingsarbeid, og med gode av- og påkjøringsmuligheter. Et fixpunkt på Brokelandsheia er viktig for hele regionen. • Gjerstad kommune understreker at Molandsområdet i Risør og Tangen i Kragerø også må være treffpunkter og sikres gode av- og påkjøringsmuligheter. • Det er også av stor betydning at det tilrettelegges med gode tilførselsveier og godtilrettelegging for myke trafikanter (gang- og sykkelveier). • Jordvern står sterkt i Gjerstad, og dersom dyrkbar jord går tapt forventes det at jordarealet blir erstattet. • Videre er det et sterkt ønske at det ved Abel skole i Gjerstad bygges miljøtunnel slik at området kan utnyttes til aktivitetsområde. 	<p>Planområdet åpner for mulighet for slike tilknytninger.</p> <p>Planområdet åpner for mulighet for slike tilknytninger.</p> <p>Tilførselsveier og hovedtrekk i gang- og sykkelveinettet blir vurdert i kommunedelplanen.</p> <p>Erstatning eller kompensasjon for tapt dyrka mark vil bli vurdert i tilknytning til reguleringsplanen.</p> <p>I konsekvensutredningen vil det bli beregnet støy, og vurdert virkninger for tema friluftsliv, by- og bygdeliv. Mulige skadereduserende tiltak beskrives og vurderes.</p>

21-9 Kystverket	Kommentar
<p>Dersom det planlegges etablert korridor for E18 i områder som er farbare med fartøy fra sjøen, så skal konsekvensene for alle brukerne av sjøområdet utredes i det videre planarbeidet.</p>	<p>Antas ikke å være problemstilling, ref. anbefalte planområder.</p>

<p>Bruer over vassdrag som er farbare med fartøy fra sjøen vil kreve tillatelse av Kystverket.</p> <p>Det foreligger vedtatt reguleringsplan for innseiling til Kragerø som tilrettelegger for tiltak for å forbedre framkommelighet og sikkerhet i farleden. Det forutsettes at planen ikke kommer i konflikt med det planlagte tiltaket i farleden.</p>	<p>Tas til orientering.</p> <p>Antas ikke å være problemstilling, ref. anbefalte planområder.</p>
---	---

21-10 Fylkesmannen i Aust- og Vest-Agder, Miljøvernavdelingen	Kommentar
<p>Fylkesmannen påpeker at det kan bli behov for å utrede flere korridorer der en som en del av utredningsarbeidet også vurderer omfang og standard på tilførsels- og omkjøringsveier.</p> <p>Planprogrammet legger opp til en eventuell framtidig hastighet på 130 km/time. Fylkesmannen forventer at det også vurderes traséer med lavere hastighet og som vil gi en mindre stiv kurvatur, derigjennom for å finne den totalt sett beste løsningen. Dette vil særlig gjelde strekningen Arendal – Grimstad der en finner store arealer med dyrka mark av svært stor verdi. Hastighet og standard må klart framgå av plandokumentene.</p> <p>Det understrekes viktigheten av medvirkning i den videre planprosessen og særlig med grupper som ikke er i stand til å delta direkte. Det pekes på at synspunkter fra barn og unge må komme fram og at dette forankres i planforslaget med omtale og redegjørelse for resultatene av dette arbeidet.</p>	<p>Silingsprosessen har identifisert et planområde hvor videre planlegging og utredning vil søke etter aktuelle korridorer, se kap 5. Planområdet omfatter også areal til utbedring av fv. 416 mot Risør by, slik at en kan se prosjektene i sammenheng. På strekningen Gjerdemyra-Sannidal kan det være aktuelt å vurdere ny vei fra Kragerøveien i forbindelse med utredningen av lokalisering av kryss til Kragerø. Planområdet er derfor utvidet i dette området.</p> <p>Slike vurderinger er forutsatt; se kap 2 i forslag til planprogram.</p> <p>Se kap 7 i forslag til planprogram.</p>

Fylkesmannen stiller spørsmål rundt valg av løsning for framstilling av selv planen i plankartet med hensynsone båndlegging for regulering. Det understrekes at planforslaget må utformes på en slik måte at det klart framgår hva det skal tas stilling til. Avbøtende tiltak, interesser og/eller konflikter som blir påvist i arbeidet med KDP skal ikke utsettes til detaljreguleringen.

Kunnskapsgrunnlaget er generelt noe dårligere nord for E18 samt strekningen Dørdal – Tvedestrand. Feltarbeid må derfor påregnes og bør for enkelte tema gjennomføres over en lengre tidsperiode for å ta hensyn til årstidsvariasjoner. Dersom kunnskapsgrunnlaget anses som mangelfullt, kan det bli aktuelt å kreve ytterligere kartlegging.

For landbruket er det viktig at indre traséer mellom Arendal og Grimstad blir kartlagt, undersøkt og vurdert. Det vil her være traséer som i mindre grad er i konflikt med jordbruksarealer enn områdene nærmere dagens trasé.

Grimstad kommune har gitt uttrykk for at det er behov for å benytte dagens vei som en framtidig omkjørings- eller avlastningsvei. Dette innebærer i så fall ny E18 i ny trasé, noe som anses svært uheldig med tanke på inngrep i dyrka mark. Det bør derfor vurderes om eks trasé kan benyttes med evt. trafikkdirigering på 2 felt som et alternativ til omkjøring.

Planprogrammet må beskrive metode for siling og hva som ligger til grunn for silingskriteriene. Tiltak som kan gjøres for å unngå, begrense, istandsette og hvis mulig, kompensere for vesentlige skadevirkninger for miljø og samfunn i bygge- og driftsfasen, må omtales/beskrives.

Virkemidlet med båndleggingskorridor (pbl § 11-8 bokstav c) i kommunedelplan for vei og jernbane er gjennomprøvd og godt forankret i planpraksis. Det vil bli vurdert bruk av hensynssoner for å ivareta viktige miljøinteresser.

Kunnskapsgrunnlaget vil bli forbedret bl.a. gjennom feltarbeid i sommer og høst 2018. Usikkerheter knyttet til årstidsvariasjoner vil bli belyst.

Trafikkavvikling ved omdirigering av trafikk til to felt inngår i vurderingene.

Se kap 4 og 5 i forslaget til planprogram for omtale av hhv gjennomført siling og videre arbeid med å bearbeide alternativer.

21-11 Aust-Agder fylkeskommune, behandlet i planforum, vedtatt i Fylkesutvalget	Kommentar
<p>Medvirkningsportalen bør holdes løpende oppdatert gjennom hele planprosessen. I beskrivelsen av opplegg for medvirkning må planprogrammet særlig gjøre rede for hvilke arenaer som tenkes etablert for å sikre aktiv medvirkning fra grupper som krever spesiell tilrettelegging, herunder barn og unge, jf. pbl § 5-1.</p> <p>Kunnskapsgrunnlaget for relevante tema må avklares og oppdateres der det er mangelfullt.</p> <p>Fylkeskommunen starter opp med arkeologiske registreringer i august 2018.</p> <p>Kryssplassering som innfrir mål om sammenbinding av kommunene langs strekningene må fastsettes på hensiktsmessig måte i kommunedelplanen.</p> <p>Funksjonskrav o.a. må i nødvendig utstrekning angis gjennom bestemmelser til kommunedelplanen, herunder bestemmelser om ytterligere utredninger m.v. som må foretas i forbindelse med reguleringsplan, avhengig av funn i konsekvensutredningen.</p> <p>Dagens trasé bør velges der den kan innfri krav til kurvatur. Omfang og standard på omkjøringsveier må avklares.</p> <p>Det bør i tilknytning til utarbeidelse av planprogram vurderes om det er behov for å utrede mer enn en korridor i KU. Det bør videre vurderes om lavere hastighet enn 130 km/t bør vurderes som dimensjoneringskriteriet da en mindre stiv kurvatur kan bidra til å finne bedre løsninger.</p>	<p>Portalen åpnes i perioder med høring og offentlig ettersyn.</p> <p>Dette er forutsatt - se kap 6 i forslaget til planprogram.</p> <p>Kunnskapsgrunnlag fra kommuner, regionale myndigheter, grunneiere og andre er innhentet og systematisert. Behov for suppleringer i felt vurderes og gjennomføres sommeren 2018.</p> <p>Lokalisering av kryss fastsettes i kommunedelplanen mens den nøyaktige plasseringen avklares detaljert i reguleringsplanfasen.</p> <p>Planens detaljeringsgrad legges på samme nivå som tilsvarende kommunedelplaner for E18. Eventuelt behov for ytterligere utredninger i senere planfase vurderes og avklares i kommunedelplanprosessen.</p> <p>Utnyttelse av dagens trasé inngår i alternativvurderingene.</p> <p>Silingsprosessen har identifisert et planområde hvor videre planlegging og utredning vil søke etter aktuelle korridorer. Korridorer som er vanskelig eller umulig å realisere vil siles bort før KU gjennomføres. Den endelige anbefalte korridoren vil utredes videre. Spesielt høyt konfliktpotensial kan gjøre at man ser det nødvendig å utrede flere korridorer fullt ut</p>

	på enkelte strekninger. Se planbeskrivelsen, kap 5. Dimensjonerende hastighet på strekningen vil bli vurdert, ut fra flere hensyn.
--	---

21-12 Telemark fylkeskommune, Team areal og samferdsel	Kommentar
<p>Ny E18 bør gi bedre forhold for kollektivtransporten. Forholdene for lokalbusser og ekspressbusser bør i sum ikke bli dårligere enn i dag. Ny vei bør gi like store gevinster i reisetid for kollektivreisende som for bilister. Det legges vekt på at betydningen av Tangen i Kragerø som kollektivknutepunkt må opprettholdes siden dette er eneste sted med tilknytning mellom E18, bane og buss.</p> <p>Det er forventet at det finnes kjente og ikke kjente kulturminner innenfor kommunedelplanens utstrekning. Store områder i Bamble og Kragerø er ikke systematisk registrert. Per i dag vil det derfor ikke være mulig med en avklaring av arealbruken på kommunedelplannivå, men at dette først kan skje gjennom en senere detaljregulering.</p> <p>Traséene vil sannsynligvis passere en rekke verneverdige bygg. Det pekes her spesielt på kulturmiljøet i Sannidal med Sannidal kirkested og gravfelt. Det forutsettes at evt. konflikter utredes.</p> <p>Kulturminne ID 129027 i Askeladden, vei ved Dørdal. Riksantikvaren påpeker at dette objektet tidligere ble spilt inn som fredningsobjekt, men nå er trukket.</p> <p>Det må tilrettelegges for viltpassasjer for å redusere veiens barriereeffekt for hjortevilt. Det må avsettes tilstrekkelig korridor med riktig utforming til hver side og uten forstyrrende effekter. Ved planleggingen må det også sørges for at korridorene ikke nedbygges på sikt. Det må ses på helhetlige løsninger der eksisterende infrastrukturens barriereeffekt inngår i vurderingene.</p>	<p>Temaet tas opp i tilleggsutredningen Lokale og regionale virkninger, underpunkt: Kollektivknutepunkter og kollektivtransport. Se planprogrammet, kap. 6.7.2.</p> <p>Tas til orientering. Ved gjennomføring av registreringene holdes det tett dialog med fylkeskommunen slik at man i det videre planarbeidet er oppdatert om eventuell ny kulturhistorisk kunnskap.</p> <p>Tas til orientering. Vurdering av konsekvenser for fagtema kulturarv inngår i planarbeidet. Hvordan traséen skal passere kulturminner og kulturmiljø med minst mulig skade, er del av utredningen. Sannidal og Sannidal kirkested inngår.</p> <p>Tas til orientering.</p> <p>Kartlegging av eksisterende vilttrekk inngår i tema Naturmangfold, hvor viktige trekk for hjortevilt vil identifiseres. Detaljerte tiltak utredes og vurderes på reguleringsplannivå.</p>

<p>Eksisterende kunnskap om trekkruiter og leveområder må benyttes i det videre arbeidet.</p> <p>I naturbase kan oversikt over friluftsområder innhentes. I tillegg må kommunene kontaktes.</p> <p>Gyteområder for innlandsfisk og anadrome fiskearter må tas hensyn til i planarbeidet.</p>	<p>Viktige trekk for hjortevilt vil identifiseres basert på eksisterende dokumentasjon og intervju.</p> <p>Kunnskapsgrunnlag vil bli innhentet og benyttet i planarbeidet.</p> <p>Viktige vassdrag for anadrom fisk og ål vil identifiseres basert på eksisterende dokumentasjon og intervju. Se planprogram kap. 6.4.3. Detaljerte tiltak utredes og vurderes på reguleringsplannivå.</p>
--	--

<p>21-13 Bane Nor</p> <p>Dersom ny vei skal krysse eksisterende bane(r), så må den planlegges med forskriftsmessig høyde over spor i henhold til teknisk regelverk.</p>	<p>Kommentar</p> <p>Tas til orientering.</p>
--	---

<p>21-14 Den Norske kirke, Agder og Telemark bispedømmeråd</p> <p>Byggetiltak innenfor 60 metersonen i spredtbygd strøk er ikke tillatt uten dispensasjon fra biskopen. Det er også en 300 meters hensynsone rundt kirkens områder. Dersom veitiltaket antas å komme i konflikt med disse, er det viktig at det innledes en tidlig dialog.</p> <p>Bufferoner til gravplasser må opprettholdes slik at disse ikke blir støyutsatt. Støyvurderinger må gjennomføres for 130 km/time dersom dette legges til grunn for planarbeidet. Støyvurderinger må også gjennomføres opp mot kirkebygg.</p> <p>Gravplasser må ikke tilføres flomvann eller overvann som en konsekvens av veitiltaket.</p>	<p>Kommentar</p> <p>DNK kontaktes dersom aktuelle korridorer vil komme i konflikt med byggesone eller hensynsone.</p> <p>Støyvurderinger vil bli utført for aktuelle hastigheter.</p> <p>Det skal gjennomføres en risiko- og sårbarhetsanalyse, se planprogram kap. 6.6 ROS-analysen skal bla. Omfatte:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Mulige konsekvenser av utbyggingen for omkringliggende områder -Endringer i risiko- og sårbarhetsforhold som følge av planlagt utbygging -Risiko- og sårbarhetsforhold i kombinasjon, herunder vurdering av endrede
--	---

<p>Veitiltaket må ikke oppfattes skjemmende for gravplasser som parkområde, eller på noen måte omdefinere landskapet på en uheldig måte.</p>	<p>konsekvenser når det legges klimapåslag for relevante naturforhold. Redegjørelse for håndtering av overvann inngår i reguleringsplan.</p> <p>DNK kontaktes dersom aktuelle korridorer vil komme i konflikt med byggesone eller hensynsone for gravplasser.</p>
--	---

21-15 Statnett	Kommentar
<p>Sannsynlig konflikt med transmisjonsnettanlegg, 420 kV-ledning Arendal – Bamble. Ved uttegning av plankart skal det legges inn byggeforbudssone for anlegget med tilhørende bestemmelse: <i>Tiltak innenfor byggeforbudssonen skal avklares med ledningseier.</i></p> <p>Eventuelle endringer på ledningsanlegg må bekostes av tiltakshaver.</p> <p>Planene må ikke påvirke Statnetts mulighet til drift og vedlikehold av ledningsnett eller senere ombygging eller fornyelse av ledningene.</p>	<p>Eventuelle konflikter vil bli avdekket og behov for omlegging vurdert i konsekvensutredningen. Se kap. 6.7.9 i Planprogrammet. Sikring av anlegg følges opp i planforslaget.</p> <p>Tas til orientering.</p> <p>Tas til orientering.</p>

21-16 Avinor	Kommentar
<p>Avinor og Avinor Flysikring har ingen installasjoner på den aktuelle strekningen.</p> <p>Når det gjelder oppstilling og bruk av kraner, vises til følgende regelverk for rapportering, registrering og merking av luftfartshinder: http://www.luftfartstilsynet.no/flysikkerhet/Oppstilling_og_bruk_av_kraner</p>	<p>Tas til orientering.</p>

21-17 Norsk Maritimt Museum	Kommentar
<p>Tiltaket omfattes av undersøkelsesplikten jfr. kml §9. Ved behov for dispensasjons-søknader etter kulturminneloven er det av</p>	<p>Tas til orientering.</p>

<p>hensyn til prosess og saksbehandlingstid gunstig om det legges opp til å avklare evt. konflikter tidlig.</p> <p>Det antas at valgt veikorridor vil krysse eller berøre vann og vassdrag og at det vil bli behov for arkeologisk registrering i vann.</p> <p>Utredningstema kulturminner under vann gjennomføres så snart en mer detaljert plan for ny veikorridor foreligger.</p>	<p>Det holdes tett dialog med NMM for å fastlegge tidspunkt og omfang av en eventuell kartlegging.</p> <p>Registreringer i felt gjennomføres i reguleringsplanfasen og i tråd med NMMs egen konklusjon/anbefaling.</p>
--	--

21-18 Grimstad kommune, Kommunestyret	Kommentar
<p>Kommunen påpeker følgende momenter:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Det er generelt svært verdifulle landbruksområder innenfor planområdet. • I områdene Dømmesmoen, Fjære kirke og Fjæreheia er det i tillegg sterke interesser knyttet til kulturhistorie, landskap og friluftsliv. • Rorevann er eneste fullverdige drikkevannkilde for Grimstad og Arendal og er belagt med sikringssone. • Kommunen ønsker kryss ved Øygardsdalen og Vik. Mellom disse kryssene er det viktig med minst mulig barrierevirkning av ny E18. En form for miljøtunnel må vurderes her. Dagens E18 beholdes som omkjøringsvei. • Det er lite hensiktsmessig å planlegge for 130 km/t når fartsgrensen ellers er 100 km/t og 110 km/t før og etter. 	<p>De nevnte tema omfattes av planprogrammets forslag til konsekvensutredning, se kap. 6.4 Ikke-prissatte konsekvenser, og vil følgelig bli behandlet i utredningsarbeidet.</p> <p>Vurdering av ulike kryssplasseringer inngår i planarbeidet. Vurdering av barrierevirkning inngår i tema friluftsliv, by- og bygdsliv. Mulige skadereduserende tiltak (herunder tunnel) utredes og vurderes.</p> <p>Dimensjonerende hastighet på strekningen vil bli vurdert, ut fra flere hensyn.</p>

3.2 Organisasjoner, næringsliv, lag og foreninger

Hovedpunkter fra uttalelsene:

- Mange uttalelser beskriver plassering av veilinjer i detalj. (De som er relevante i forhold til planprogrammets rammer vurderes i det videre planarbeidet).
- Mange ønsker om brukermedvirkning i den videre prosessen.
- Mange detaljerte innspill knyttet opp mot vilt og viltforvaltning, nærmiljø og friluftsområder.

- Det påpekes en rekke sårbare vann og vassdrag, både friluftsområder, fiskeførende og drikkevannskilder
- Detaljerte beskrivelser av verneverdige eller vernede områder med hensyn på naturmiljø og kulturminner. Forekomster av rødlistede arter er nevnt.
- Vern om dyrket mark, driftsforhold for landbruk og effektive lokalveinett opptar mange.
- Kriteriet om fartsgrense 130 km/time bør vurderes på nytt og opp mot konsekvenser for nærmiljøet. Flere har lagt ved kartvedlegg som viser registreringer og innspill.

22-1 Angelstad vel	Kommentar
<p>Trasé som krysser Storelva og går på nordside av elv vil være minst ødeleggende om man kan krysse elven før Fosstveit tresliperi, og legges på nordsiden av grendene Modalen og Grændsen. Ved sørlig trasé/utvidelse av eksisterende må det tas hensyn til boligbebyggelse og dyrka mark. Ønsker mer brukermedvirkning i prosessen videre.</p> <p>Ønsker ikke at bygda Angelstad (Fosstveit, Angelstad, Modalen, Grændsen, Skjerkholt, Lunde, Valle og Ramlet) splittes i to av ny E18. Veien bør styres unna bebyggelse slik at færrest mulig hus berøres. Skåne næring og jordbruk og bevare kulturminner. Trasé bør gå på enten nordsida eller sørsida av Angelstad, vedlagt kart med forslag.</p>	<p>Innspill fra privatpersoner og interessegrupper er viktige kilder til kunnskap om lokale forhold og verdier. Innspillene vil inngå som en del av kunnskapsgrunnlaget i det videre planarbeidet.</p>

22-2 Brokelandsheia sentrumsforening	Kommentar
<p>Viktig at ny trasé følger dagens gjennom Brokelandsheia. Store investeringer i næringsområdet, viktig handelsområde med 350 arbeidsplasser.</p>	<p>Innspill fra privatpersoner og interessegrupper er viktige kilder til kunnskap om lokale forhold og verdier. Innspillene vil inngå som en del av kunnskapsgrunnlaget i det videre planarbeidet.</p>

22-3 Havrefjell turlag	Kommentar
<p>Gullåsen, flott utsiktstopp som lokale bruker.. vidt utsyn utover hele Risør kommune og havet. Gapahuk med 3000 besøk i året.</p>	<p>Innspill fra privatpersoner og interessegrupper er viktige kilder til kunnskap om lokale forhold og verdier. Innspillene vil inngå som en del av kunnskapsgrunnlaget i det videre planarbeidet.</p>

22-4 Kragerøvassdragets grunneierlag	Kommentar
<p>Ber om at det vises største forsiktighet og omtanke slik at Kragerøvassdraget beholder sin kvalitet og at veibyggingen ikke fører til dårligere forhold for framtidig fiskeoppgang eller tilgjengelighet for publikum.</p> <p>Ønsker at det velges løsninger med god tilpasning til landskapet. Må være fokus på å unngå forurensning av og forsøpling av vassdrag og omgivelser både under bygging og drift av veianlegget</p>	<p>Innspill fra privatpersoner og interessegrupper er viktige kilder til kunnskap om lokale forhold og verdier. Innspillene vil inngå som en del av kunnskapsgrunnlaget i det videre planarbeidet.</p>

22-5 Dørdal velforening	Kommentar
<p>Trase for ny E18 bør gå på sørsiden av Bakkevann.</p> <p>Ikke på nordsiden pga. sammenhengende jaktterreng, ikke i eksisterende trase pga. eksisterende boliger / eiendommer, bevaring av Dørdal-bygda, miljøhensyn i og rundt Bakkevann, bl.a. vannkvalitet i forhold til smoltanlegg.</p>	<p>Innspill fra privatpersoner og interessegrupper er viktige kilder til kunnskap om lokale forhold og verdier. Innspillene vil inngå som en del av kunnskapsgrunnlaget i det videre planarbeidet.</p>

22-6 Skjerka fellesfløterforening	Kommentar
<p>Området er primært avgrenset av Rv414 på Vegårshei, Rv416 mot Akland, Rv415 mot Ubergsmoen og ned til E18 ved lunde.</p> <p>Større og til dels uberørt område med gode biotoper for vilt og biologisk mangfold.</p> <p>Det er ønskelig med minst mulig inngrep i området da det er lagt ned betydelige økonomiske ressurser og egeninnsats for å bevare og ivareta det kulturhistoriske fløtermiljøet og det biologiske mangfoldet.</p> <p>Det finnes elvemusling i Storelva. Det bør undersøkes om Skjerka og Lilleelv ved Nes verk har en bestand.</p>	<p>Innspill fra privatpersoner og interessegrupper er viktige kilder til kunnskap om lokale forhold og verdier. Innspillene vil inngå som en del av kunnskapsgrunnlaget i det videre planarbeidet.</p> <p>Biologisk mangfold og kulturlandskapslokaliteter inngår i tema naturmangfold. Viktige områder for naturmangfold beskrives, verdivurderes og vurderes opp mot foreslått arealbruk. Utredning av kulturmiljø inngår i tema kulturarv.</p> <p>Vannmiljø vil utredes som et deltema under naturmangfold. Dette inkluderer vurdering av effekt på viktige vannlevende organismer. Ved dårlig grunnlagsdata må prøvetaking vurderes. Se kap. 6.4.4 i planprogrammet.</p>

<p>22-7 Tvedestrand industriforening</p> <p>Viktig å sikre trafikale forhold i østre del av Tvedestrand mens E18 østover fra Rømyr planlegges og bygges og med effektive knutepunkt. Gang- og sykkelstier fra Bergsmyr og østover. Nye avkjørsler som sikrer god arealutnyttelse øst i Tvedestrand. Minst mulig negativ innvirkning på bomiljøer, næringsliv, landbruk og skogbruk.</p> <p>Nye Veier må garantere at bygging av ny E-18 østover fra Rømyr iverksettes umiddelbart etter at planene er vedtatt i kommunene, ellers må kommunene kunne gjennomføre ny planprosess over lengre tid.</p>	<p>Kommentar</p> <p>Innspill fra privatpersoner og interessegrupper er viktige kilder til kunnskap om lokale forhold og verdier. Innspillene vil inngå som en del av kunnskapsgrunnlaget i det videre planarbeidet.</p>
<p>22-8 Fjære ungdomsskole</p> <p>Fjære ungdomsskole bruker dette området hele året til utflukter, til lavvo, Kleivvollen, skidager, kroppsøving og som vårt biologiske laboratorium i naturfag.</p>	<p>Kommentar</p> <p>Det er ikke spesifisert hvilket område det henvises til i innspillet. Innspillet tas med inn i det videre planarbeidet og området som er omtalt avklares med skolen.</p>
<p>22-9 Aksjonsgruppa for vern av Åsbieskogen og Biejordene</p> <p>Jobber for å få Åsbieskogen og Biejordene vernet. Arealene er nå tatt inn i kommuneplanens arealdel som særlig viktig verneverdig natur- og friluftsområde. Planen er ute til høring og skal ventelig vedtas i september.</p>	<p>Kommentar</p> <p>Høringsfrist for forslag til ny arealdel ble forlenget til 10. oktober 2018. Eventuelle konflikter med arealformål i forslag til ny arealdel vil bli avdekket og vurdert i det videre planarbeidet.</p>
<p>22-10 Kragerøvassdragets grunneierlag m fl</p> <p>Møter med flere lag, foreninger og nemder avholdt 4. og 13.06. 2018. Utdrag fra møtereferatene er angitt under.</p> <p>Bevar Kragerøvassdraget. Kryss med bruer og unngå inngrep. Skjerm av for støy.</p> <p>Vern all dyrka mark og kulturlandskapet. Traséforslag er vist NV i møte 04.06 og møtet gir tilslutning til dette. Linja unngår i stor grad inngrep i dyrka mark og vassdrag og ligger med god avstand til eksisterende bomiljø. E18 kan i tillegg få lokalveifunksjon eller som beredskapsvei.</p>	<p>Kommentar</p> <p>Innspill fra privatpersoner og interessegrupper er viktige kilder til kunnskap om lokale forhold og verdier. Innspillene vil inngå som en del av kunnskapsgrunnlaget i det videre planarbeidet.</p>

Ønsker ikke E18 i dagens trasé da dette vil være en dårlig teknisk løsning og samtidig rasere eksisterende bomiljø.

Vern gyteområder for laks og sjøørret samt fiskevann. Fosseskjæra pekes på som viktig fiskeplass som også er tilrettelagt for bevegelseshemmede.

Vern badeplasser i Lona og Lonavassdraget.

Unngå nærføring til boområder i Sannidal. Legg veien i skog og ødemark. Unngå økt støybelastning. Bevar Sannidal kirke og kirkegård som et fredelig sted. Inngrep i Golf Lønne og Sannidal bygdetun bør unngås: Støybildet må ikke forverres.

Postvegen fra 1689 må bevares.

Sikre kryssing av vilt ved etablering av viltpassasjer. Disse må detaljeres og realiseres i samråd med Kragerø viltnevd, Sannidal JFF og jaktlagene i Kragerø. Bygg tunneler i høye skjæringer disse kan fungere som viltpassasjer. Naturlige trekkruiter må opprettholdes.

Drikkevannsreserven Grøtvann med nedslagsfelt må ikke bli berørt av tiltaket. Det foreligger planer om at Farsjøvannet skal være reservedrikkevannskilde. Ny E18 må legges i god avstand til og nedstrøms vannet.

Ønsker at ny E18 dimensjoneres for 130 km/time. Driftskryssinger må anlegges der det er nødvendig og på en slik måte at store maskiner/redskap kan trafikkere disse.

Store deler av det refererte er kartfestet og oversendt NV. Kartene inneholder også en del detaljer som ikke er nevnt i dette sammendraget.

22-11 Dømmesmoens venner	Kommentar
Dømmesmoens venner er svært bekymret for korridorforslaget. Det er viktig å ivareta allmennhetens rettigheter i natur- og friluftsområdet rundt Dømmesmoen som består av lysløyper, turløyper, aktiviteter. Skolene bruker området i undervisning. Området er vernet av Fylkesmannen.	Innspill fra privatpersoner og interessegrupper er viktige kilder til kunnskap om lokale forhold og verdier. Innspillene vil inngå som en del av kunnskapsgrunnlaget i det videre planarbeidet.

22-12 Nersten velforening	Kommentar
Ønsker å bevare leikeplassen i Sjur Nerstensvei. Velforening bruker bedehuset aktivt som var skole fram til ca. 1967. Ønsker å verne om Gjennestadkjenna. Populært turområde og naturlig møtepunkt for bygda. Dalene ved Kvennebekken er en fenomenal plass for ski med flere kilometer med oppkjørte løyper og skihopp for hoppere i alle aldre. Lokal badeplass for alle i bygda. Laksetunnellen er i mannshøyde og hadde stor økonomisk betydning for gårdene som hadde rettighetene til fisket. I dag er dette et populært historisk turmål nærme våre hus.	Innspill fra privatpersoner og interessegrupper er viktige kilder til kunnskap om lokale forhold og verdier. Innspillene vil inngå som en del av kunnskapsgrunnlaget i det videre planarbeidet.

22-13 Heidalen vel	Kommentar
Ønsker ny E18 i eksisterende trasé mellom kryss med Frolandsveien og Harebakken. Er skeptiske til ny trase parallelt med nåværende E18 pga. store terrenginngrep og eiendommer blir berørt. Krever i så fall ny gangbru over E18, opprusting av veien Heidalen samt støyskjermingstiltak.	Innspill fra privatpersoner og interessegrupper er viktige kilder til kunnskap om lokale forhold og verdier. Innspillene vil inngå som en del av kunnskapsgrunnlaget i det videre planarbeidet.

22-14 Bastafjell jaktlag	Kommentar
Trase nord for Landsverkfjell vil kraftig forringe kvaliteten på jaktterrenget. En trase sør for Landsverkfjell være katastrofe for all jakt i området til jaktlaget. Veien vil da skjære gjennom fire-fem eiendommer med stor elgtetthet, hvor det også i senere år er gjennomført større tømmerdrifter som også bidrar til å styrke beitegrunnlaget for hjorteviltet i området. Det vil være en fordel at en ny E18 flyttes nordover i retning dagens E-18-trase med krysning av vassdraget nord for Tisjø.	Innspill fra privatpersoner og interessegrupper er viktige kilder til kunnskap om lokale forhold og verdier. Innspillene vil inngå som en del av kunnskapsgrunnlaget i det videre planarbeidet.

22-15 Fjære skytterlag	Kommentar
Eier skytebane (Gnr.19/bnr.68) som er mye brukt og eneste banen i Grimstad for leirdueskyting og løpende elg.	Innspill fra privatpersoner og interessegrupper er viktige kilder til kunnskap om lokale forhold og verdier. Innspillene vil inngå som en del av kunnskapsgrunnlaget i det videre planarbeidet.

22-16 Fjære barneskole	Kommentar
Orientering om bruk av nærområdet Mørkvei mot Bringsværd ved Fjære barneskole.	Innspill fra privatpersoner og interessegrupper er viktige kilder til kunnskap om lokale forhold og verdier. Innspillene vil inngå som en del av kunnskapsgrunnlaget i det videre planarbeidet.

22-17 Naturvernforbundet i Agder	Kommentar
<p>Ikke høyere hastighet enn 110km/t. Eksisterende trase bør brukes. Viktig med gode kryssløsninger i Arendal og Grimstad.</p> <p>Viktig at gjennomføringen av veianlegget ikke forurenses. Anleggene Grimstad - Kristiansand og Tvedestrand - Arendal har hatt større utslipp til vassdrag enn tillatt. Viktig at det ikke etableres massedeponier som har negativ innvirkning på lokale vassdrag. Gjelder både vannføring og forurensning.</p> <p>Trasevalg dersom eksisterende vei ikke brukes. Ønsker ikke vei gjennom nærfriluftsområdet mellom Stampefoss, Tjenna, Bringsværd og Asdal. Ønsker ikke vei gjennom nærfriluftsområdet Åsbieskogen, Biejordene og Solborgvannet. Ønsker ikke vei i området rundt og mellom Sørsvann og Sagvann</p> <p>Viktig at kryssingen av Lilleelv og Nidelv medfører minst mulig naturinngrep og at elvene ikke forurenses.</p> <p>Ønsker utvidelse av eksisterende trase i Grimstad. Dømmesmoen er unikt i sitt slag og må bevares for all framtid. Landbruks og skogområder i Grimstad må bevares. Vi forplikter oss til å bevare mest mulig av naturmangfoldet til enhver tid.</p>	Innspill fra privatpersoner og interessegrupper er viktige kilder til kunnskap om lokale forhold og verdier. Innspillene vil inngå som en del av kunnskapsgrunnlaget i det videre planarbeidet.

Valg av trase i Grimstad kan berøre viktige kulturminner.
Naturvernforbundet ber om at det tas hensyn til rødlistede arter i området.

22-18 Stilrent

Foreslår å legge trasé lenger inn i landet, nord for Åsvann, for å opprettholde attraktive boområder nærmest kysten.

Kommentar

Innspill fra privatpersoner og interessegrupper er viktige kilder til kunnskap om lokale forhold og verdier. Innspillene vil inngå som en del av kunnskapsgrunnlaget i det videre planarbeidet.

22-19 Naturvernforbundet i Arendal

Ønsker ny trasé for E18 Arendal- Grimstad skal baseres på eksisterende vei; gjenbruk og minst mulig inngrep i omgivelsene. Må hensynta særdeles viktige grøntområder som Åsbieskogen, Øyestadmarka, Fevikmarka, og andre viktige skogområder langs dagens vei.
Ny E18 må utredes for 110 km/t fra Stoa-Grimstad p.g.a. støy. Skogen viktig for rekreasjon og dyre- og fugleliv. Kryssing av vassdrag: hensynta avrenning av salter, mikroplast og annen forurensning fra kjøretøyer.
Må ivareta grøntområder som stadig er under press fra utbygging, hva gjelder vei, næring og boligfelt. Se på helheten, hensynta viktige grønne områder som Natvig, Røed, Nedenes, Asdal, Langevoll, Tingstveit, Rykene, Nidelva og andre viktige landbruks og skogområder langs dagens vei. Områdene har høy verdi i forhold landbruk, næring, kulturlandskap, idrettsanlegg og friluftsliv.
Områdene ligger i gåavstand til eksisterende og planlagte boligområder, skole og næring. Samtlige landbruksområder i området er i drift. Området har stinettverk, turkart og er mye brukt til friluftsliv.
Dagens E18 har hyppige viltpåkjørsler, i områdene Bjorbekk, Asdal og Rykene. Må gjøre avbøtende tiltak; grønne lunger, krysningspunkter og viltgjerder.

Kommentar

Innspill fra privatpersoner og interessegrupper er viktige kilder til kunnskap om lokale forhold og verdier. Innspillene vil inngå som en del av kunnskapsgrunnlaget i det videre planarbeidet.

Bru over Nidelva må ta hensyn til kulturlandskap, landbruks- og friluftsområder ved Langevoll.	
--	--

22-20 Holt og Vegårdshei bondelag	Kommentar
Ønsker vern om dyrka mark og spredeareal på grunn av ny gjødsselforskrift – allerede lite dyrka mark i Tvedestrand og Vegårdshei.	Innspill fra privatpersoner og interessegrupper er viktige kilder til kunnskap om lokale forhold og verdier. Innspillene vil inngå som en del av kunnskapsgrunnlaget i det videre planarbeidet.

22-21 Bakkeveien skogsbilveg	Kommentar
<p>De er opptatt å bevare bosetning. Opplyser videre om at det nord for eksisterende E18 finnes flere forminner, blant annet postvegen fra 1689 og flere husmannsplasser under eiendommene Masterød og Bakke. I tillegg er disse områdene mye benyttet som jakt og friluftsområder.</p> <p>En ny sydgående trase for E18 vil kunne bidra til at eksisterende E18 kan benyttes som en rask og forsvarlig veiforbindelse for husstandene i Bakkeveien med 13 husstander har ikke forsvarlig adkomst mht. til spesialkjøretøy. Utrykningskjøretøy f.eks. brannbil har ikke tilgang uten adkomst gjennom låst bom. Tilsvarende gjelder eksempelvis tømmerbil og større renovasjonskjøretøy. I tillegg får beboerne en lang vei, ca. 4 km, til påkobling på ny E18 (Langrønningen) hvis det velges en nordlig trase. En ny sydgående trase for E18 vil kunne bidra til at eksisterende E18 kan benyttes som en rask og forsvarlig veiforbindelse for husstandene.</p>	Innspill fra privatpersoner og interessegrupper er viktige kilder til kunnskap om lokale forhold og verdier. Innspillene vil inngå som en del av kunnskapsgrunnlaget i det videre planarbeidet.

22-22 Øyestad moped- og MC-klubb	Kommentar
Lokaler til Øyestad Mekkeri Ungdomsklubb. Åpent møtested for 13-18 år. Trenger 200 m2 lokaler om lokalene «ryker».	Innspill fra privatpersoner og interessegrupper er viktige kilder til kunnskap om lokale forhold og verdier. Innspillene vil inngå som en del av kunnskapsgrunnlaget i det videre planarbeidet.

22-23 Akland vel	Kommentar
Ønsker avkjøring til Risør lagt til området ved Siva, men må unngå verneverdige gårder/historiske steder (Moland Gård, Kongsveien, gravplasser). Ønsker å gjøre nåværende E18 til reservevei/lokalvei. Ønsker bevaring av Sørlandsporten. Ønsker E18 på innsiden av Aklandstjenna/mot Vegårshei. Det er lekeplasser og badeplassen Aklandstjenna i området ved dagens E18	Innspill fra privatpersoner og interessegrupper er viktige kilder til kunnskap om lokale forhold og verdier. Innspillene vil inngå som en del av kunnskapsgrunnlaget i det videre planarbeidet.

22-24 Ressursgruppe E18 Bamble – Tvedestrand, (bondelag og skogeierlag)	Kommentar
Benytt eksisterende trasé fra Akland via Brokelandsheia til fylkesgrensa. Det er uvilje til å avstå arealer her.	Innspill fra privatpersoner og interessegrupper er viktige kilder til kunnskap om lokale forhold og verdier. Innspillene vil inngå som en del av kunnskapsgrunnlaget i det videre planarbeidet.
Viktig med ivaretagelse av naturmangfold og trekkveier for vilt må tas hensyn til.	Det utarbeides kunnskapsgrunnlag som underlag for konsekvensutredning der også viltets trekkruer vil inngå.
Inngrep i dyrket mark må begrenses. Ved arealbeslag må dette kompenseres med 2 ganger tapt areal.	Ett av prosjektets effektmål er å minimalisere nedbygging av dyrka mark. Det er først ved regulering at nøyaktig arealregnskap kan utarbeides.
Forventer en god og tett prosess videre.	

22-25 Akland og Røysland jaktlag	Kommentar
Ønsker at ny E18 ikke legges nær dagens trasé, for å unngå oppdeling av leveområdene for vilt og opprettholde en bærekraftig bestand.	Innspill fra privatpersoner og interessegrupper er viktige kilder til kunnskap om lokale forhold og verdier. Innspillene vil inngå som en del av kunnskapsgrunnlaget i det videre planarbeidet.

22-26 Gjennestad/Nersten jaktlag	Kommentar
E18 og Rv407 går gjennom sør- og østenden av jaktterrenget. Det er ikke viltgjerder og det er siste 10 år blitt påkjørt ca. 80 dyr. Enda en vei vil gjøre mer skade	Innspill fra privatpersoner og interessegrupper er viktige kilder til kunnskap om lokale forhold og verdier. Innspillene vil inngå som en del av

på viltet og bruken av terrenget. Må vektlegges i planlegging av ny vei.	kunnskapsgrunnlaget i det videre planarbeidet.
--	--

22-27 Fjære storvald/Fjære jaktlag	Kommentar
Ny E18 i Grimstad i områdene nordvest for Fjære kirke og videre mot Nideelva og Arendal vil berøre utmarka til flere jaktlag. Ny E18 i området vil kunne medføre at elgjakt blir umulig. Det er viktig med sammenhengende og tette gjerder, også i fjellskjæringer. Det er nødvendig med viltpassasjer. Det er god lokalkunnskap om viltets vandring i området. Ber om å kontaktes for nærmere utveksling av synspunkter og formidling av kontakt med ledere av jaktlag.	Innspill fra privatpersoner og interessegrupper er viktige kilder til kunnskap om lokale forhold og verdier. Innspillene vil inngå som en del av kunnskapsgrunnlaget i det videre planarbeidet.
22-28 Syvertsens gartneri AS	Kommentar
Driver arealkrevende næringsvirksomhet med mange arbeidsplasser og viktig bidrag til lokalsamfunnet og ønsker at eiendommen i sin helhet skånes. Har planer om å utvide gartneriet for å sikre fortsatt lønnsom drift.	Innspill fra privatpersoner og interessegrupper er viktige kilder til kunnskap om lokale forhold og verdier. Innspillene vil inngå som en del av kunnskapsgrunnlaget i det videre planarbeidet.

22-29 Songe vel	Kommentar
Viktig at færrest mulig boliger berøres. Dagens E18 må bli omgjort til lokalvei med mulighet for sykkelfelt og lavere fart. Sandvannsområdet er et viktig rekreasjonsområde året rundt. Sandvannshytta er godt besøkt. Husmannsplass/bygningssamling på Skuggestøl ved Lindlandsvannet, bygget opp av Lindland Natur. Badeplasser ved Songevann: Lindlandsvann, Kolbotn, Nesbakkodden/Skjæringa og Hvidebergholmen. Brygge og båtsportsanlegg i Sundsbekkdalen. Storelva viktig lakseelv. Forskningsprosjekt på ørretyngel ved Strømmen v/NIVA, prosjekt på lakseyngel igangsatt. Kryss østover bør ligge nærmest mulig Songe uten å gå utover bebyggelse på Lindland og Røysland. Vedlagt kart.	Innspill fra privatpersoner og interessegrupper er viktige kilder til kunnskap om lokale forhold og verdier. Innspillene vil inngå som en del av kunnskapsgrunnlaget i det videre planarbeidet.

22-30 Kroken vel og Kroken jaktlag	Kommentar
<p>Viser til alternativet indre linje mellom Stoa og Grimstad og har følgende kommentarer til denne:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Medfører stort arealforbruk • Deler opp arealer og vil kreve avbøtende tiltak for ivaretagelse av driftsenheter • Vil dele opp arealer for hjortevilt og jakt på disse. Vil kreve viltgjerder og ivaretagelse av viltkorridorer • Traséen vil komme i konflikt med nedslagsfeltet til Rore, drikkevannskilden for Arendal og Grimstad • Det stilles spørsmål ved hensiktsmessigheten ved å planlegge for 130 km/time når tilstøtende strekninger bygges/er bygd med annen standard. 	<p>Innspill fra privatpersoner og interessegrupper er viktige kilder til kunnskap om lokale forhold og verdier. Innspillene vil inngå som en del av kunnskapsgrunnlaget i det videre planarbeidet.</p>

22-31 Aksjon Rett E18	Kommentar
<p>Jobber for en kortest og mest mulig effektiv veilinje mellom Oslo og Kristiansand. Det pekes på følgende fordeler:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bedre sammenbinding av regionene på Øst- og Sørlandet. • Tilrettelegging for utvikling av bo- og arbeidsmarkedet • Ny vei vil bidra til å sikre rammebetingelsene for næringslivet og en mer forutsigbarhet med hensyn på framkommelighet • Reisetiden reduseres • Trafikksikker vei <p>Det ligger også en anbefaling om å legge ny E18 via Gjerstad for på den måten å tilrettelegge for en framtidig forlengelse nordover mot Grenland og Sande.</p> <p>Mange av innspillene viser for øvrig til konsulentrapport med samfunnsøkonomiske analyser utført for Aksjon Rett E18.</p>	<p>Det vil i planarbeidet være stort fokus på samfunnsøkonomiske beregninger gjennom hele planfasen. Målene for prosjektet framgår av kap. 2.1 i planprogrammet. Målsettingene er styrende for planarbeidet og legger premisser for både løsning og prosess. Effekten av å øke fartsgrensen til 130 km/time vil også belyses.</p>

22-32 Stedalen veilag	Kommentar
Tømmertransport i Stedalen. Stebekken i Stedalen	Innspill fra privatpersoner og interessegrupper er viktige kilder til kunnskap om lokale forhold og verdier. Innspillene vil inngå som en del av kunnskapsgrunnlaget i det videre planarbeidet.

22-33 Sannidal menighet	Kommentar
Hensynta Sannidal kirke og kirkegård. Dagens E18 avgir sjenerende støy – særlig ved våt veibane. Det er forsøkt støytiltak, men disse har ikke vært tilfredsstillende. Området rundt kirken er tilrettelagt for friluftsliv og andre aktiviteter.	Innspill fra privatpersoner og interessegrupper er viktige kilder til kunnskap om lokale forhold og verdier. Innspillene vil inngå som en del av kunnskapsgrunnlaget i det videre planarbeidet.

22-34 Sannidal historielag	Kommentar
Innenfor korridorforslagene ligger flere kulturminner og bygninger som har stor kulturhistorisk verdi. Sannidal bygdetun og Mo skole benyttes som samlingssted. Bygdetunet består av åtte gamle historiske bygninger fra 1700- og 1800 – tallet. Videre listes Sannidal kirke og kirkegård, den gamle postvegen, eldre boplasser og gårdsbruk med kulturlandskap. Det er også oppgitt koordinatfestede kulturminner.	Innspill fra privatpersoner og interessegrupper er viktige kilder til kunnskap om lokale forhold og verdier. Innspillene vil inngå som en del av kunnskapsgrunnlaget i det videre planarbeidet.

22-35 Nedenes/Natvig og Tingstveit jaktlag	Kommentar
Jaktes hver høst. Stor verdi med leveområder for hjortevilt så nær kyst og bebyggelse. Hjorteviltet ble spesielt hardt rammet da dagens E18 delte området på 90 tallet og det ikke ble satt opp viltgjerder. Frykter å miste enda mer dyrebart terreng.	Innspill fra privatpersoner og interessegrupper er viktige kilder til kunnskap om lokale forhold og verdier. Innspillene vil inngå som en del av kunnskapsgrunnlaget i det videre planarbeidet.

22-36 Frivoll vel	Kommentar
Frivoll er et bynært og rolig bolig- og LNF-område med kort vei til natur- og friluftsområder— i dag et godt boligområde spesielt for barn og unge med kort nærhet til Frivoll skole og naturområder. Boligområdenes plassering er til dels basert på KVU – utvidelse av eksisterende trase for	Innspill fra privatpersoner og interessegrupper er viktige kilder til kunnskap om lokale forhold og verdier. Innspillene vil inngå som en del av kunnskapsgrunnlaget i det videre planarbeidet.

ny E18. Unngå nye barrierer av hensynet til friluftsliv og barn og unge.

Opplandsveien er en sentral ferdselsåre for gående og syklende fra sentrumsområdene på vei til natur og friluftsområdene på Frivoll, Dømmesmoen og Rore. En firefelts motorvei gjennom det sentrale Frivoll vil avskjære denne ferdselsåren.

Eneste barriere i dag mellom sentrumsområdene og Frivoll er eksisterende E-18 — det vil være svært uheldig at det i tillegg til eksisterende barriere etableres en ny. Barn og unge fra de store boligområdene på Frivoll nord for Frivoll skole, må i tilfellet krysse en fire-felts motorvei i stedet for å gå/sykle relativt uhindret som i dag.

Trafikkstøyen fra dagens E-18 er sterk hvis vindretningen er ugunstig. Legges en ny motorvei gjennom Frivoll vil nye store boligområder bli støyutsatt - og natur- og friluftsområder ved Dømmesmoen blir mer støyutsatt.

Frivoll har i dag et rikt fugle- og dyreliv. Det er viktige verneverdier i forhold til natur- og dyreliv i Frivollområdet som henger naturlig sammen med Dømmesmoen. Der er det opparbeidet parkanlegg som også inneholder mange fornminner.

Det er ønskelig å bygge nye europaveier med 4 felt og mulighet for 130km/t fartsgrense. Tilstøtende strekninger er bygget etter veinormen til 110 km/t. Derfor er det ikke god samfunnsøkonomi å bygge veien med økt standard.

Om utvidelse av veien kommer der det tidligere har blitt vedtatt, eller kommer andre steder, kreves det at de som blir berørt og får verdiforringelse av sine eiendommer og boliger blir kompensert for det på best mulig måte.

Tapt landbruksareal p.g.a. ny vei mener vi må unngås og bli erstattet med nytt areal andre steder i kommunen.

22-37 Tvedestrand viltlag	Kommentar
<p>Ny vei må planlegges slik at den minimerer belastningen på nærområdene. Veien bør legges tungt i terrenget slik at omgivelsene skjermes for støy.</p> <p>Føre var prinsippet bør komme tydelig fram i planleggingen med hensyn på fauna og nærområder.</p> <p>Viltpassasjer må bygge med minst samme omfang og utstrekning som mellom Tvedestrand og Arendal.</p> <p>Det må etableres bruer eller tunneler med en viss utstrekning for å ivareta naturmangfoldet.</p>	<p>Innspill fra privatpersoner og interessegrupper er viktige kilder til kunnskap om lokale forhold og verdier. Innspillene vil inngå som en del av kunnskapsgrunnlaget i det videre planarbeidet.</p>

22-38 Rørholt vel	Kommentar
<p>Ny trasé for E18 bør ligge syd for Bakkevann for å gi tilgang til dagens E-18 ved Rørholtbrua. Traseen bør starte med å krysse Gongeelva tidlig og deretter gå i retning Gamle Sørlandske, for å gi plass til kryssløsning mot Rørholtveien. Sørlig trase vil løse problemet med Rørholtbrua som i dag er en flaskehals for store kjøretøy. Dagens E-18, nedgradert til lokalvei-reserve vil gi en stor lokal gevinst.</p>	<p>Innspill fra privatpersoner og interessegrupper er viktige kilder til kunnskap om lokale forhold og verdier. Innspillene vil inngå som en del av kunnskapsgrunnlaget i det videre planarbeidet.</p>

22-39 Aust-Agder jernmalmgruber AS	Kommentar
<p>Forslag til reguleringsplan for Landvik pukkverk med utredning av trafikk og adkomstvei vedlagt.</p>	<p>Innspill fra privatpersoner og interessegrupper er viktige kilder til kunnskap om lokale forhold og verdier. Innspillene vil inngå som en del av kunnskapsgrunnlaget i det videre planarbeidet.</p>

22-40 Forum for natur og friluftsliv Agder	Kommentar
<p>Ny vei bør følge eksisterende vei der det er mulig for å hindre nye store inngrep i naturen.</p> <p>Tiltaket vil berøre arter av særlig stor forvaltningsinteresse, naturreservater, vernede vassdrag, viktige naturtyper,</p>	<p>Innspill fra privatpersoner og interessegrupper er viktige kilder til kunnskap om lokale forhold og verdier. Innspillene vil inngå som en del av kunnskapsgrunnlaget i det videre planarbeidet.</p>

<p>friluftslivsområder, drikkevannskilder med mer. Det må utføres nye undersøkelser i planområdene i forbindelse med konsekvensutredningen for å sikre et godt kunnskapsgrunnlag.</p> <p>Uttalelsen lister også en rekke kjente vernede eller viktige områder for naturmangfold og friluftsliv.</p> <p>Ønsker videre deltakelse i planprosessen.</p>	
--	--

22-41 Dørdal gård ANS	Kommentar
<p>Hevder at den beste traséen vil være å gå videre med ny E18 på nordsiden av dagens E18. Beskrives grovt i vedlegg. Legger vekt på tilbakeføring av Bakkevannet, samt opprustning av Rørholtveien.</p>	<p>Innspill fra privatpersoner og interessegrupper er viktige kilder til kunnskap om lokale forhold og verdier. Innspillene vil inngå som en del av kunnskapsgrunnlaget i det videre planarbeidet.</p>

22-42 Grimstad viltettersøk	Kommentar
<p>Korridor langs nåværende E18 og maks 110 km/t fartsgrense da tilstøtende strekninger Arendal/Grimstad har 100 km/t.</p>	<p>Innspill fra privatpersoner og interessegrupper er viktige kilder til kunnskap om lokale forhold og verdier. Innspillene vil inngå som en del av kunnskapsgrunnlaget i det videre planarbeidet.</p>

22-43 AT Skog SA	Kommentar
<p>Påpeker at det i planarbeidet må fokuseres på tiltak som kan sikre at skogarealene kan forvaltes videre på en fornuftig måte, videre at forbedringer i verdikjeden og transport av tømmer er en de viktigste områdene de kontinuerlig jobber med.</p>	<p>Innspill fra privatpersoner og interessegrupper er viktige kilder til kunnskap om lokale forhold og verdier. Innspillene vil inngå som en del av kunnskapsgrunnlaget i det videre planarbeidet.</p>

22-44 Håbestad jaktlag/grunneierne på Håbestad	Kommentar
<p>Ønsker primært at eksisterende vei utvides med følgende begrunnelse:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mindre barriere. Ny trasé vil forsterke barriereeffekten og dele lokalsamfunn. • Inngrep i primærnæringene/dyrket mark. Uheldig nærføring til lokale næringsinteresser. 	<p>Innspill fra privatpersoner og interessegrupper er viktige kilder til kunnskap om lokale forhold og verdier. Innspillene vil inngå som en del av kunnskapsgrunnlaget i det videre planarbeidet.</p>

<ul style="list-style-type: none"> • Ny trasé vil krysse mange lokalveiforbindelser som grunneierne forutsetter opprettholdt. • Ny vei vil påføre nye områder uønsket støy og også medføre innløsning av eiendommer. Berører nye boområder. • Hjorteviltet har få arealer til å opprettholde levedyktige stammer med dagens veinett. En ny veilinje vil forverre dette. Det forutsettes etablert gode viltkryssinger og etablering av viltgjerder. • Viktige friluftsområder ved Grimstad vil bli berørt av en ny veitrasé. • Verneverdig bebyggelse finnes mellom Lunde og Bringsværd. • Kriteriet med 130 km/time bør ikke være styrende da naboparseller planlegges og bygges med mindre strenge krav. • Kvikkleireforekomster ved Lia/Håbestad. 	
--	--

22-45 KW Sørensen eiendom	Kommentar
KW Sørensen Eiendom AS eier arealer som er regulert til/planlagt til næringsvirksomheter sør og nord for dagens E18 ved Harebakken. Forutsetter adkomst til sine arealer fra ny E18/ny lokalvei.	Innspill fra privatpersoner og interessegrupper er viktige kilder til kunnskap om lokale forhold og verdier. Innspillene vil inngå som en del av kunnskapsgrunnlaget i det videre planarbeidet.

22-46 Norges bondelag	Kommentar
Opptatt av at jordvern hensyn løftes høyt. <ul style="list-style-type: none"> • Korridorer der konsekvenser for dyrka mark anses som minimale vurderes for nærmere utredninger. • På strekningen Arendal - Grimstad bør det innleverte korridorforslaget fra ressursgruppa være med blant korridorer som vurderes. 	Ett av prosjektets effektmål er å minimalisere nedbygging av dyrka mark. Målsettingen er styrende for planarbeidet og legger premisser for både løsning og prosess, se kap. 2.1. Silingsprosessen har identifisert et planområde hvor videre planlegging og utredning vil søke etter aktuelle korridorer, se kap 4 og 5 i planprogrammet. Innspillet vil inngå som en del av kunnskapsgrunnlaget i det videre planarbeidet.

<ul style="list-style-type: none"> • Det må gjennomføres detaljerte konsekvensanalyser for jord- og skogarealer for alle relevante korridorer. • Planlegging for fartsgrense på 130 km/t skrinlegges dersom det medfører større konsekvenser for dyrka mark enn alternativer med 110 km/t. • Veitekniske løsninger som for eksempel tunneller, miljøtunneller og bruer velges der dette kan gi positiv effekt på ivaretagelsen av dyrka mark. • Det må utarbeides planer for håndtering av matjord som må fjernes permanent eller midlertidig. • Det må legges til rette for lagring og/eller etablering ny jord på en faglig forsvarlig måte. <p>Medvirkning og samarbeid må beskrives i planprogrammet og utarbeides en plan for videre kontakt/samarbeid med ressursgruppa.</p> <p>Det bør framgå av planprogrammet hvordan innløsning, erstatningsspørsmål og avbøtende tiltak tenkes gjennomført.</p>	<p>Skogbruk behandles under prissatte konsekvenser og virkningen av tapt areal og produksjon blir beregnet der i sammenheng med grunnerverv. Jordbruk, samt dyrkbart areal i skogsområder, inngår i utredningstema Naturressurser, se kap. 6.4.6 i planprogrammet.</p> <p>Dimensjonerende hastighet på strekningen vil bli vurdert, ut fra flere hensyn.</p> <p>Innspillet tas med i det videre planarbeidet.</p> <p>Skadereduserende tiltak beskrives som en del av utredningstema Naturressurser, se kap. 6.4.6 i planprogrammet.</p> <p>Videre medvirkning er omtalt i kap 7 i planprogrammet.</p> <p>Grunnerverv gjennomføres med utgangspunkt i vedtatt reguleringsplan etter plan- og bygningsloven. Skadereduserende tiltak beskrives og vurderes for aktuelle temaer, slik det framgår av planbeskrivelsen.</p>
---	---

22-47 Holt og Dybvig Skogeierlag	Kommentar
<p>Har følgende innspill:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vi mener føre var prinsippet må komme tydelig fram i planleggingen når det gjelder belastning for fauna og nærområder for øvrig. Vegvesenets håndbøker er ikke godt nok grunnlag for å vurdere barriere 	<p>Innspill fra privatpersoner og interessegrupper er viktige kilder til kunnskap om lokale forhold og verdier. Innspillene vil inngå som en del av kunnskapsgrunnlaget i det videre planarbeidet.</p>

<p>effekten av en sammenhengende mur på 70-80 km.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Prinsippet for bygging av faunapassasjer i størrelse og frekvens må ikke reduseres i forhold til absolutte minimumsløsninger bygd på strekning Tvedestrand- Arendal. • Mulighet for passasje i forbindelse med skogs næring må ivaretas på en god måte, også for en framtidig utvikling. • Innslag av naturlige passasjer i form av bru eller tuneller i en viss størrelse er en nødvendighet for å ikke gå på akkord med naturlig mangfold på begge sider. 	
---	--

22-48 Fossing Storsmolt AS	Kommentar
<p>Etablerer smoltanlegg for laksesmolt på tomten til gamle Fossing Tresliperi nedstrøms Bakkevann, som ligger på grensen mellom Kragerø og Bamble kommune.</p> <p>Dette er matproduksjon og vi er derfor svært følsomme for utslipp/ forurensing i vår vannkilde.</p> <p>Det planlegges lignende aktivitet på Helle Bruk med Hullvann som vannkilde.</p>	<p>Innspill fra privatpersoner og interessegrupper er viktige kilder til kunnskap om lokale forhold og verdier. Innspillene vil inngå som en del av kunnskapsgrunnlaget i det videre planarbeidet.</p>

22-49 Fjære vel	Kommentar
<p>Området fra Grimstadporten til Fokussenteret består av kulturlandskap, jordbruksarealer og småhusbebyggelse. Fjære Vel ønsker ikke vei her. Foreslår to alternative løsninger:</p> <p>1. Primært: Ny vei nord for Hollekjenna, gjennom Bråsteadheia til nord for kryss Rv404/fv. 33, videre gjennom kulturlandskap til E18 mellom kryss Øygardsdalen/Morholt. (Alt. A og alt. B)</p> <p>A: E18 fra Stoa nord for Nidelva, krysser elva nord for Rykenefossen, så i retning Fjæreheia/Hollekjenna.</p> <p>B: E18 sør for Nidelva fra Nedeneskrysset, krysser elva ved Strubru, så i retning Fjæreheia/Hollekjenna.</p>	<p>Innspill fra privatpersoner og interessegrupper er viktige kilder til kunnskap om lokale forhold og verdier. Innspillene vil inngå som en del av kunnskapsgrunnlaget i det videre planarbeidet.</p>

2. Sekundært: Utnytte eksist. trasé fra området Grimstadporten til Øygardsdalen (Alt. C) med unntak av to nye løp gjennom Bieheia nord for eksist. trasé. Strekningen Bie-Fokussenteret blir da lokalvei.

Unngå nedslagsfeltet til Rorevann drikkevannskilde. Må ta hensyn til: Friluftsteater (Fjæreheia), våtmarksområde ved Hollekjenna, Fjære kirke og kirkegård, nedlagt jernbanelinje som er mye brukt som turvei, Lillemobekken (gytebekk).

Miljøtunneler der traséen er i konflikt med turløyper. Veien må legges skånsomt ift landbruksjord og bebyggelse, miljøtunnel, støyskjerming.

Alt. C Ny tunnel ved Grimstadporten på sørsiden av eks. tunnel. Må ta hensyn til Bringsværd gård (gml. Kongsgård og fornminner). Rettes ut mot Spedalen, tilpasset 110 km/t. Tunnel i Sæveliåsen, her er godt fjell. Østgående felt i tunnel og vestgående i eksisterende trasé som utbedres. Fra Sæveliåsen må nytt løp sør for eksisterende, av hensyn til landbruksjord. Fra der fv. 34 går under E18: to løp mot Fokuskrysset i tunnel under Bieheia, miljøtunnel fra Bieheia til Fokussenteret evt. Øygardsdalen. E18 fra Bie til Fokussenteret blir lokalvei. Fjæreveien oppgraderes med g-/s-vei fra Vik til kryss fv.33/rv.404.

3.3 Privatpersoner

3.3.1 Generelt om uttalelsene fra private

Innspill fra privatpersoner og interessegrupper er viktige kilder til kunnskap om lokale forhold og verdier. Det er mottatt et stort antall innspill fra privatpersoner; disse er referert under. Uttalelsene er ikke kommentert, verken enkeltvis eller gruppevis slik de er referert, men alle innspillene er lest nøye, og opplysninger og vurderinger er notert og blir brukt i den videre planleggingen. Det gjelder spesielt for kulturminnetemaet, der det er gjort et grundig arbeid lokalt.

3.3.2 Privatpersoner i Bamble

- Postveien har kulturhistorisk verdi.

3.3.3 Privatpersoner i Kragerø

Sannidal

- Flere melder om problemer med støy fra dagens E18, og uttrykker bekymring for mulig økt støy fra ny vei.
- Her meldes også om kulturlandskap og Sannidal kirke, bygdetun og Postveien som bør tas hensyn til ved valg av trasé. Ved utløpet av Lonaelven ligger en badeplass.
- Flere uttrykker bekymring for stor trafikk og medfølgende dårlig trafiksikkerhet ved Fv. 256 fra Fikkjebakke til Tangen, og ønsker denne utbedret i forbindelse med E18-prosjektet.
- Jostein Aarø uttrykker bekymring for Nygård gårdsbruk, som med husdyrproduksjon og beite på begge sider av nåværende E18 vil kunne belastes ytterligere ved en utvidelse av eksisterende trasé.

Gjerde

- Ønske om at Gjerde gårdsbruk ikke berøres av E18.
- Gjerdevannet har god fiskebestand og mye brukt badeplass.
- Vilttrekk over jordene på Gjerde, og over dagens E18.

Tisjø, Farsjø, Våsjøvann, Kragerøvasdraget

- Kari A. Tisjø og Henrik Teigen bor ved Tisjø, og er bekymret for at ny E18 vil legges i nærheten av Tisjø. Det vil kunne gi store konsekvenser for bomiljø ved Tisjø
- Kragerøvasdraget er mye brukt av befolkningen i Kragerø til fiske og har flere populære badeplasser, samt andre friluftaktiviteter som padling og telting.
- Et forslag er å legge traséen langs eksisterende trasé eller lenger nord for å unngå Tisjø og Hullvann.
- Samtidig ønskes det fra annet hold at traséen legges lenger unna Farsjø for å få en mest mulig rett vei.
- Gamle Farsjø jernbanestasjon

Strat

- Grunneier Vidar Strat Eikland har fem konkrete punkter som henviser til vern og miljøregistreringer på sine eiendommer. Vedlagt dokumentasjon for fredninger av vassdrag og miljøbiotoper. Områder med MIS-registreringer innenfor valgt korridor vil bli kartlagt.

Øvrige

- Mange kartfestede merknader om blant annet:
 - gyteplasser
 - bade- og fiskeplasser
 - kvartsförekomst
 - postveien
 - turmål og friluftsområder
 - beiteareal

- ørn
- kulturminner
- edellauvskog
- To forslag til trasé fra Eirik Dobbedal og grunneiere i Sannidal ved Leif Grønstad, begge begrunnet i konkrete lokale hensyn.

3.3.4 Privatpersoner i Gjerstad

- Ønske om tilstrekkelig med over- og underganger for å knytte sammen friluftsområder på hver side av veien
- En skisse av traséforslag på nordvestsiden av eksisterende E18
- Kartfestet informasjon om badeplass og fiskeørnreir
- Innspill om at Brokelandsheia må være knutepunkt mellom E18 og jernbane, med fare for næringsliv og reduksjon i befolkning om traseen legges utenfor.

3.3.5 Privatpersoner i Risør

- Nærestadvassdraget er vernet.
- Viktig med tilstrekkelig med tunneler og bruer for å verne vilt- og friluftsinnteresser
- Ønske om å legge veien unna fjordarmer for å unngå forringing av rekreasjon- og boområder
- Ønske om å unngå gårdsbebyggelse på Moland, blant annet av hensyn til kulturminner og jaktmuligheter i området
- Ønske om å bevare Øylandsdal gårdsbruk av hensyn til gårdsdrift og kulturminner
- Ønske om å unngå Akland og Aklandstjenna
- Innspill om at veien ikke bør gå i en bue utenom Risør for at det ikke skal bli en utkant

3.3.6 Privatpersoner i Vegårshei

- Myren gård ønskes skånet.
- Kartfestet krigshistorisk minne
- Aas gård bør tas hensyn til da det har skogbruk, jakt og fiske, god bestand av vilt, fiskevann etter stort arbeid med å bedre vannkvaliteten. Gården har stor lokalhistorisk verdi. Støtter innspill fra Skjerka Fellesfløtning.

3.3.7 Privatpersoner i Tvedestrand

- Flere innspill med kartfesting av og informasjon om fredede gårder og dyrket mark.
- Åsvannsområdet er brukt til bading og området rundt har variert friluftsbuk.
- Songe ønskes skjermet, sammen med området rundt Sandvann, som brukes som turområde
- Om veien legges gjennom Skjerholdtdalen vil det kunne skade turistnæringen.

3.3.8 Privatpersoner i Arendal

Gjennestad

- Mange henvendelser melder bekymring for trasé om Gjennestad, da det vil kunne gi negative konsekvenser for natur, friluftsliv, jordbruk og beboere for øvrig.
- Spesielt Gjennestadtjern er et mye brukt turmål.
- Det er meldt inn flere kulturminner og –landskap.

Rykene

- Ønske om å bruke eksisterende trasé, og unngå å dele Rykene
- Kartfestede merknader om stier og turområde, bade- og fiskevann og gammel jernbanelinje
- Mye av Rykenes verdi ligger i at det er lite og landlig, og derfor vil en vei rett i nærheten kunne være ødeleggende
- Uforstående til at det trengs fire veier mellom Arendal og Grimstad
- Villig til å ha FV407 som omkjøringsvei under oppgradering av eksisterende E18
- Ønske om avkjøring til Rykene, med vekt på mye tungtrafikk

Nedenes

- Ønske om at jordbruk på Tingstveit blir bevart.
- Befolkning på Nedenes bruker Tingstveit som friluftsområde.
- En tilbakemelder stiller seg uforstående til at man så snart etter ferdigstilling av nåværende E18 nå ser på endringer. De har allerede opplevd mye støy og usikkerhet som følge av forrige E18-utbygging.
- Flere ønsker at eksisterende trasé blir valgt.
- Å velge vestre trasé virker risikabelt fordi det berører nedslagsfeltet til Rore, som er drikkevannskilden til Arendal og Grimstad

Øvrige

- Mange kartfestede merknader om turområder og verneverdige bygninger. Blant andre Bjorbekk kirke, Åsbieskogen og salamanderforekomster blir nevnt av flere.
- Ønske om å legge veien vest for boligfeltet på Rannekleiv for å redusere støyplager og få rettere vei.
- Vern av kulturlandskap: Lerestvedt gruver

3.3.9 Privatpersoner i Grimstad

Bringsvær

- Ønsker at eksisterende trasé bygges ut heller enn å forringe dyrkbar mark og natur nært sentrum. Ev. vurder å legge veien i tunnel.
- Anmodning om at eiendommer på Vik, Ravnåsen Vestre og Moen ikke reguleres slik at boligutvikling ikke lar seg gjennomføre. Boligutbygging her vil bidra til fortetting og legge til rette for mer gange/sykling, og området ligger tett på definert kollektivakse. Dessuten ligger områdene nær barne- og ungdomsskole, og vil derfor legge til rette for trygg skolevei.

- Ønske om å bruke tunnel, dette vil skåne bebyggelse, jordbruk, drikkevann, natur, turområder og støv og støy fra veien.
- Ikke ønske om kryss på Bringsvær. Dette vil ta opp mye plass, viktig dyrket mark vil kunne gå tapt og det vil kunne bli vanskeligere å ta seg til Bringsværsbogen. Viktig å ta tilstrekkelig hensyn også til ikke-prissatte konsekvenser i en samfunnsøkonomisk analyse.

Fjære

- Holletjenna er en populær badeplass brukt av befolkningen i hele Grimstad. Der lever også ål og sjøørret.
- Flere områder som bør hensyntas inkluderer gyteplass for ørret, Fjære kirke, Dømmesmoen parkområde, dyrket mark og turområder på Fjæreheia og Bråstadheia.
- Ivareta vanntilførselen til Sævelibekken slik at vannmagasinerings i Holletretjennene ikke blir redusert.
- Dømmesmoen er et mye brukt turområde som må bevares.
- En oppgradering av eksisterende trasé vil bety at avkjørsel ved Bie- og Fokussenteret blir fjernet, noe som vil kunne gi høyere gjennomgangstrafikk på Fjæreveien, som allerede har mye trafikk. Konkret alternativt traséforslag vedlagt.

Frivoll

- Bekymring for kart publisert i Grimstad Adressetidende.
- Veien bør følge eksisterende trasé, og ikke over Frivoll der det er verdifulle bolig-, friluft- og jordbruksområder.
- Viser til KVU og KS1 for E18 Langangen – Grimstad og mener alternative forslag hvor E18 legges gjennom Frivoll bryter med tidligere utredninger.

Håbbestad

- Turområde på Håbbestad er mye brukt rekreasjonsområde.
- Området rundt Temse er verdifullt pga. fuglelivet.
- Store områder med landbruk og dyrkbar mark.

Øvrige

- Forslag om å la E18 være ringvei rundt Grimstad på vestsiden av Rorevannet.
- Innsendt traséforslag der veien er lagt langs med Rorevannet for å påvirke minst mulig bebyggelse og friluftsområder.
- Andre ber om at veien ikke legges for nær Rorevannet på grunn av risiko for forurensning.
- To gårdsbruk i nærheten av Lunde med stor historisk verdi.
- Jordbruk på Lia må ikke berøres.
- Det går allerede to veier gjennom Lia, og en til vil være ødeleggende.
- Gamle Kongeveien har kulturhistorisk verdi.
- En alternativ trasé til den eksisterende vil dele byen i to. Ønske om å bygge i eksisterende trasé, med miljøtunnel.
- Kartfestet informasjon om Gamleveit, Mørkevei, badeplass og turområde.

3.3.10 Privatpersoner i Lillesand

- Åsvann-område er attraktivt å bosette seg i for dem som ser etter noe sentralt med mulighet for dyrkbar mark og friluftsområder. Bør derfor ikke anlegges vei her.

4 GJENNOMGÅENDE TEMA OG PROBLEMSTILLINGER

4.1 Alternativer og løsninger

Det er mange som stiller spørsmål om planområdets avgrensning, hvordan alternativvurderinger foregår i det videre planarbeidet og hvilke korridorer eventuelt inngår i konsekvensutredningen.

Planområdet som er presentert i planprogrammet er et resultat av en silingsprosess, hvor de mest konfliktfylte og minst lønnsomme korridorene er silt bort. Målet med silingsprosessen var å sitte igjen med et planområde som gir mulighet for å utrede den korridoren som gir best måloppnåelse iht prosjektets samfunns mål, effektmål og resultatmål. Silingsrapporten, som er vedlegg til planprogrammet, og kap 4 og 5 i forslaget til planprogram beskriver metodikken for arbeidet med silingen, samt geografisk avgrensning av planområdet. Forslag til planområde er 2- 4,5 km bredt og gir rom for videre utredning av mange korridoralternativer.

Det videre arbeidet med kommunedelplanen og konsekvensutredningen skal identifisere én korridor innenfor det planområdet som fastsettes i planprogrammet – korridoren som kan gi et veiprojekt med best mulig samfunnsmessig lønnsomhet. Denne korridoren vil bli fremmet som forslag til kommunedelplan og båndlegges for videre reguleringsplanlegging.

Viktige tema i det videre planarbeidet er:

- Kryss, dvs tilknytning til lokalveinett, kollektivtransport og tettsteder
- Reisetidsbesparelser
- Verne- og brukshensyn som skal ivaretas, herunder tilpasning til ny dokumentasjon som framskaffes

4.2 Utredningsoppgaver

Flere av uttalelsene, spesielt fra myndigheter, har synspunkter på og ønsker/krav til videre utredninger og kartlegging som grunnlag for planleggingen. Alle innspillene er vurdert i arbeidet med å definere utredningsoppgavene som er beskrevet i planprogrammet. Forslag til utredningsprogram, som framgår av kap 6, vurderes å dekke kartleggings og utredningsbehovet for kommunedelplanen.

4.3 Videre planprosess

Mange uttalelser dreier seg om forventninger til hva som vil bli løst i kommunedelplanen. Det spenner fra spørsmål om grunnnerverv til hvordan ulike miljøutfordringer skal håndteres i utbyggingsfasen.

Kommunedelplan er en overordnet plan som gir prinsipper for den framtidige veiutbyggingen og båndlegger en korridor for videre planlegging, vanligvis med bredde på 200-500 meter. Kommunedelplanen avklarer rammene for arbeid med reguleringsplan og identifiserer og beskriver utredninger og forhold som skal redegjøres for på reguleringsplannivå. Detaljert veitrasé, arealformål, arealbeslag og eiendommer som blir berørt, samt detaljert utforming av skadereduserende tiltak er blant det som utredes og avklares i reguleringsplanfasen.

Mange har forventninger til videre medvirkningsprosess. Det er lagt stor vekt på en åpen og inkluderende prosess med lokalsamfunnet i det videre planarbeidet. Nye runder med folkemøter og dialogmøter vil bli gjennomført i høringsperioden for planprogrammet. Aktører knyttet til verdifulle områder eller interesser vil bli involvert. Barn, unge og andre grupper som krever tilrettelegging skal sikres gode muligheter for medvirkning. Det legges til rette for bruk av digitale prosesser og verktøy i planprosessen. Medvirkningsopplegget er beskrevet nærmere i kap 7 i forslaget til planprogram.

